1975
5

1975 GEGUŽIS - MAY Vol. LXV, No. 5

ATEITIS — Ateitininkų Federacijos leidžiamas

katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

ANTAI... K. Trimakas 130
Ateitininkų misija — S. Yla 132
SUKAKTUVĖS — A. Zailskaitė 137
VADAI: Vyskupas Motiejus Valančius — A. Razma 139
Simfonija (eil.) — L. Labanauskaitė 141
ATVIRAI: Kiek vaikų šeimoj? — P. Kleinotas, S. J. ir šešios vedusiųjų poros 142
ATŽALOS: Susitikimas — T. Zarankaitė; Meilė mūsų tėvų žemei — G. Zaranka 150
KNYGOS: Bendras katalikų ir protestantų veikalas — A. Grauslys; Bažnyčia ir pasaulis — A. Šaulytė 152
LAIŠKAI 154
VEIKLA: Moksleivių studijų dienos Dainavoj (T. Palubinskas); Programa pasiruošiant studentų ateitininkų įžodžiui; A. a. inž. Marcelino Rimkaus netekus (J. Prunskis); Trumpai 156

Šio numerio išdėstymas A. Zailskaitės. Nuotraukos ir iliustracijos — J. Paukštienės akvarelė "Motina" (129), A. Grigaičio (viršelis, 133, 143, 145-149), A. Zailskaitės (130, 141), V. Zenkevičiaus Valančiaus portretas, tapytas 1850 m. (138), Andriaus Razgaičio (156, 157), J. Kuprio (159) ir M. Nagio (160).

Vyriausias redaktorius: Kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130 USA. Telef.: (312) 366-2446. Redaktorė: Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, IL. 60650, USA. Telef.: (312) 863-6400. Redakcijos nariai: Dalia Bilaišytė, Jurgis Bradūnas, Marija Eivaitė, Jūratė Jasaitytė, Petras V. Kisielius, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Vytas Narutis, Algis Norvila, Roma Olšauskaitė, Antanas Razma, Linas Sidrys, Danguolė Stončiūtė (išdėstymas), Mirga Šerepkaitė, Raimundas Šilkaitis (fotografija) ir Rimvydas Zailskas (išdėstymas). Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: (312) 434-2243. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7 dol., garbės prenumerata — 15 dol., susipažinimui — 5 dol.; visur kitur laisvajame pasaulyje — 5 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629. Yearly subscription in the US and Canada $7. Single copy $1.00 Second class postage paid at Chicago, Illinois.

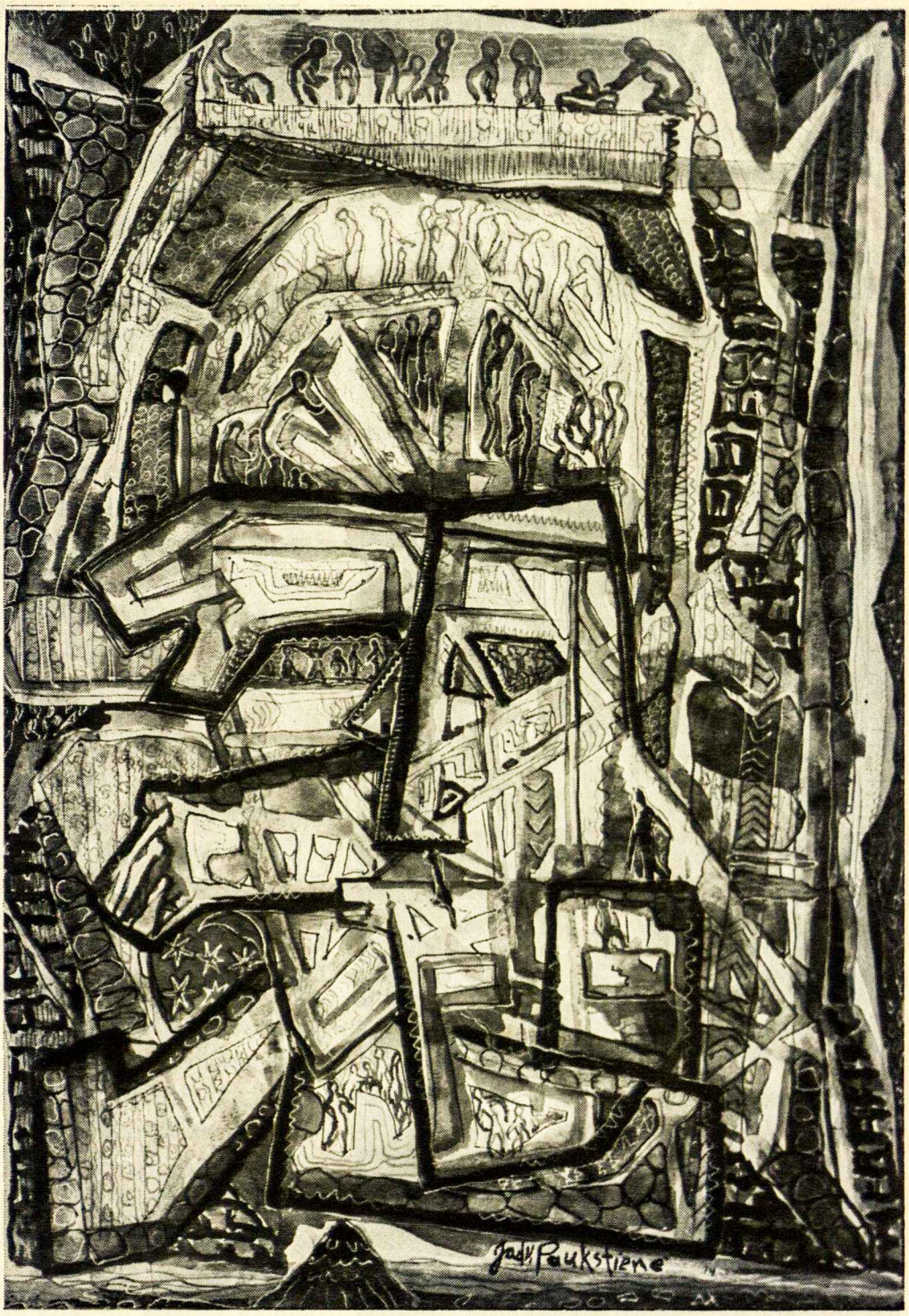

MOTINA

Gesdama paslaptingoj šviesoj Eldorado,
Begalinių laukų apkabintam name,
Tu klausai, kaip vaikai, Tavo šviesą praradę,
Lyg apakę klajoja naktim neramia.

Ir tada suliepsnoji nors vienai sekundei,
Paskutinėm ugnim jiems kelius šviesdama,
Ir užgęsti tenai, lyg šešėlis, be skundo,
Kaip žvaigždė, begalinėn naktin krisdama.

Alfonsas Nyka-Niliūnas

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

antai...

MINDSZENTY LIETUVIAMS

"Jūsų tauta dabar patiria, tur būt, patį sunkiausią bandymą savo istorijoj. Pasitikėkite, melskitės bei atsinaujinkit dvasia, o jūsų kraštas ir jūsų tauta vėl atgaus laisvę ir pagarbą", rašo vengrų kardinolas J. Mindszenty lietuviams — tikrai stiprinantys žodžiai iš savo tėvynės ištremto, bet už jos laisvę iki pat savo mirties tebekovojusio didvyrio.

PER MARIJĄ Į KRISTŲ

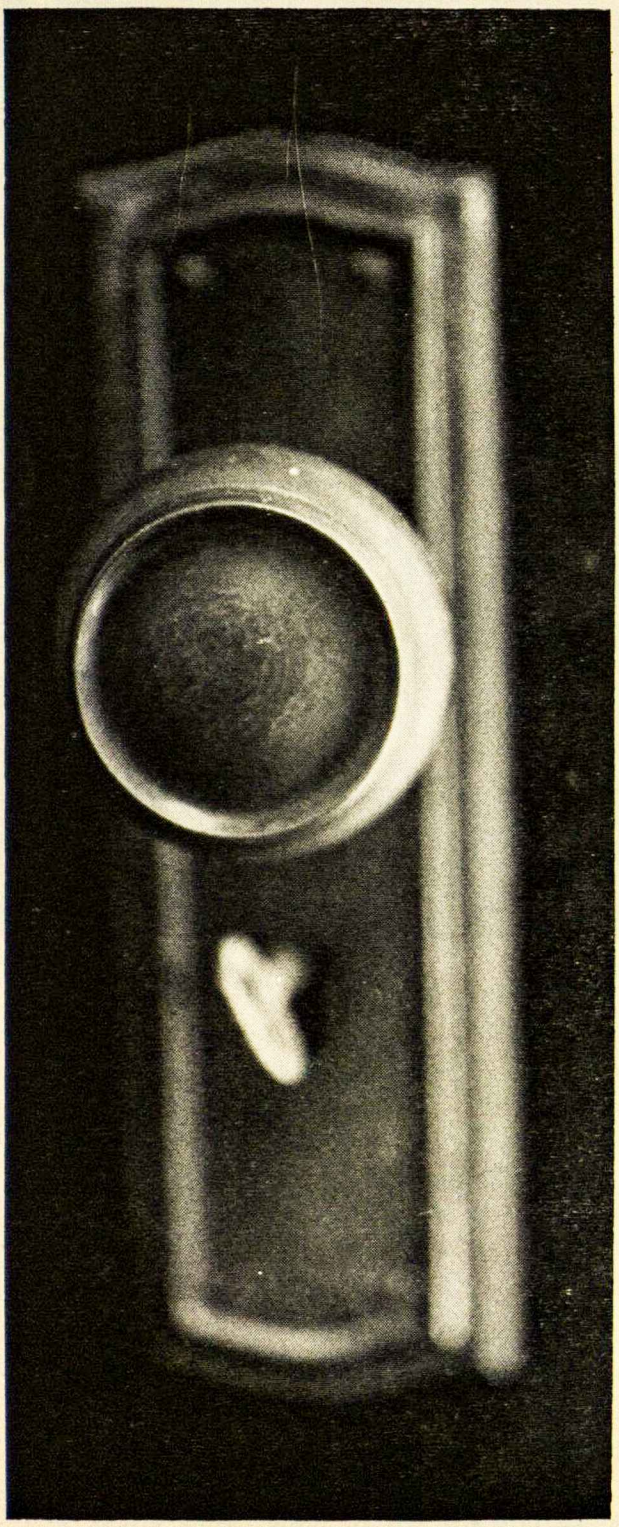

Padėka už kardinolo Mindszenty dėmesio į lietuvius atkreipimą priklauso Mėlynosios Armijos Lietuvių Sąjūdžiui, kuris kasmet lietuviams išeiviams primena 1952 m. gegužės 13 Lietuvos paaukojimą Nekalčiausiai Marijos Širdžiai.

Į Amžinąją Moterį-Motiną natūraliai linksta žmogaus širdis. Tas polinkis, pakrikštytas krikščionybėj, neturėtų likti pasiguodžiančių pamaldumu-žavėjimusi, bet krypti į Amžinąjį Gėrį, liudijant jį savais darbais. Per Mariją į Kristų, ... į Dievą Tėvą.

GRĖSMĖ IR REAKCIJA

Žurnalistas Bill Anderson ("Chicago Tribune", kovo 15 ir 18) viešumon iškėlė taikaus sambūvio propaguotojo JAV valstybės sekretoriaus Henry Kissingerio ir JAV Valstybės Departamento slaptus siūlymus JAV de jure pripažinti Baltijos kraštų aneksiją prie Sovietų Sąjungos.

Lietuvių išeivių reagavimas vietomis buvo greitas ir tikslus. Paskatinti inž. P. Žumbakio, bene pirmieji 200 su viršum laiškų prezidentui Fordui ir kitiems parašė moksleiviai ateitininkai kursuose Dainavos stovykloj kovo 15-16. Planingai buvo išvystyta Chicagos "Margučio" radijo programos telegramų rašymo tarnyba, talkinama studentų. Atsišaukimais lietuvišką visuomenę skatino ALTa, LB, VLIKas.

Vis dėlto tokioje grėsmėje lietuvių išeivių reagavimas galėtų ir turėtų būti daug didesnis. Palyginus su JAV gyvenančių lietuvių skaičiumi, siunčiamų telegramų ir laiškų skaičiai nėra dideli. Nereagavusieji, matyt, tebėra veikiami bejėgiškumo jausmo politikoj (paste-

bėto ypač vyresnėje išeivių kartoje; žr. mano studiją apie lietuvius išeivius "Aiduose", 1971, Nr. 9, 388 psl.) ar — kas dar blogiau — apatijos. Bejėgiškumo jausmas turėtų būti sumažėjęs Simo Kudirkos išlaisvinimo sėkmingų pastangų patirtimi. Gi iš apatijos tegalima pažadinti tik supurtinimu. Kas juos supurtins?

KAS IŠŠAUKIA KRIZĘ KRIZĖJ

Atskirais atsišaukimais ALTa, LB ir VLIKas skatino tautiečius reaguoti telegramomis ir laiškais, kad JAV nepripažintų Pabaltijo kraštų aneksijos prie Sovietų Sąjungos. Tačiau kai vyriausieji veiksniai tuo tikslu susirinko bendrai konferencijai balandžio 12-13 d. Chicagoje, nerado nei bendros kalbos, nei vieningo komunikato. Kodėl? Kodėl tokiame tėvynei kritiškame momente, kai vyriausiems veiksniams privalu visai lietuvių išeivijai duoti aukščiausio laipsnio solidarumo bei orientacijos pavyzdį, tuo metu jų konferencija kone iširo ir tebuvo vos sulipdytas atsišaukimas?

Ima iškilti aikštėn, kad šiuo tėvynės reikalą opiai paliečiančio pavojaus metu, nepaisant to, kad buvo pramatyta galima krizė toje konferencijoje, šalia ligi šiol istoriniu, visuomeniniu ir politiniu požiūriu pripažintų vyriausiųjų veiksnių, į pačią konferenciją buvo imta sprausti dar kitus, iki šiol ne tik visuotinai, bet nei plačiau nepripažintus, o daugiau save pasistačiusius "atstovus". Ar jie būtų buvę iš Dangaus, ar iš žemės; ar katalikai, ar ateitininkai, ar krikščionys demokratai, ar frontininkai, ar dar bet kas kita — visiems galioja tas pat: Išorinės krizės metu neleistina kelti vidinės mus silpninančios krizės. Kas siekia atstovauti visuomenę, pirma telaimi jos pasitikėjimą, bet teneprievartauja vyriausiųjų veiksnių konferencijos, susirinkusios orientuoti visuomenę tėvynės reikalų pavojaus metu.

ROMOJE

Spaudoje ("Drauge", balandžio 15) skelbiama Lietuvių suvažiavimo Romoj programa. Suvažiavimas tęsis nuo birželio 28 iki liepos 3. Jame tikimasi 500 lietuvių. Šešerių dienų laikotarpy skiriama viena diena (liepos 1) Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos suvažiavimui, pusantros dienos (birželio 29 priešpietis ir 30) — Kunigų Vienybės suvažiavimui; o visas kitas laikas — daugiausia miesto ir bažnyčių lankymui.

Kunigų Vienybės suvažiavimui pusantros dienos gal ir pakaktų, bet Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos suvažiavimui — vienos dienos?... Tačiau pagaliau gal ir rengėjų tiesa. Kokie bebūtų Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos reikalai, juk Roma iš tikrųjų yra per gražus miestas. Kas gi iš taip toli pusiau turistinėj, pusiau maldingoj nuotaikoj atvažiavę norės suvažiavime sėdėti...

KIEK VAIKŲ...?

Naujas pokalbis (žr. šio "Ateities" nr. 142 psl.) nuolatine tema — nuo Adomo ir Ievos laikų: Kiek turėti vaikų?... Į užklausimą dėl Katalikų Bažnyčios mokslo apie vaikų skaičių šeimoj brolis Petras Kleinotas pateikia tris atsakymus: 1. "Tiek, kiek vaikų kiekvienai šeimai Dievas duoda"; 2. "jei mes peržvelgtume visas Šv. Rašto citatas, ... popiežių enciklikas ir moralistų parašytas knygas apie moterystę..., nerastume atsakymo, kiek šeimos turi gimdyti vaikų"; 3. "atsakymas į šį klausimą priklauso nuo tėvų gyvenimo sąlygų, jų išminties, valios, dvasinio ir materialinio potencialo". Tų atsakymų toliau nederindamas, jis iškelia vertę gimdyti daug vaikų "amžinajam gyvenimui" ir lietuvių tautos neišnykimui.

Beveik visi atsiliepusieji pabrėžė, kad ne kiekybėje, bet kokybėje glūdi didesnė vertė ir kad neribojamas vaikų skaičius pakenktų patiems vaikams tapti gerais krikščionimis ir lietuviais. Vaikų kokybės sąlyga yra geri tėvai — jiems patiems reikia laiko ir sąlygų, kurių nebūtų, jei vaikų skaičius nebūtų ribojamas.

Šis pokalbis vaizduoja įtampą tarp idealo ir tikrovės. Idealu būtų būrius vaikų gimdyti ir auklėti amžinajam gyvenimui ir lietuvių tautai. Tačiau tikrovė pastato ribas. Tą įtampą labiausiai pergyvena idealistiški su realybe susidūrę tėvai.

Kęstutis Trimakas

ATEITININKŲ MISIJA

Stasys Yla

Misija mums nėra svetimas žodis, bet ką jis reiškia ateitininkams? Daugiausia kalbam apie mūsų organizacijos principus, tikslus, uždavinius. Tikslai yra tai, kas bendrai siekiama organizacijoje. Uždaviniai, ką turi organizacija konkrečiai atlikti. O kas yra misija?

Čia turėtume skirti organizaciją ir sąjūdį. Organizacijai užtenka tikslų ir uždavinių, o sąjūdžiui reikia misijos. Organizacija atlieka numatytus programinius darbus, o sąjūdis ieško kas nenumatyta, bet būtina. Organizacija žmogų įpareigoja daliniams darbams, o sąjūdis angažuoja visam gyvenimui. Organizacija ruošia jauną žmogų būti visuomenės veikėju, o sąjūdžio žmogus bręsta į visuomenės ugdytoją.

Istoriškai ateitininkai prasidėjo sąjūdžiu ir tapo organizacija. Sąjūdėliai sroveno, kartais ryškiau, kartais ne taip, ir organizacijai besivystant. Tie du pradai — organizacinis ir sąjūdinis — atsakė ir dviem narių kategorijom: kiekybinei ir kokybinei. Organizacija telkė masę, sąjūdėliai brandino elitą.

Sąjūdinį impulsą ateitininkams davė Dovydaičio deklaracija. Organizaciniai rėmai vystėsi ir kaitaliojosi, kol galutinai buvo suformuoti Palangos konferencijos reorganizacija, įkvėpta Šalkauskio, parengta Kuraičio. Šalkauskiui, juristui ir filosofui, rūpėjo du dalykai: sukurti tvirtą ideologiją ir išugdyti gerai įveiksmintą organizaciją. Organzacija ir ideologija buvo Šalkauskiui lyg du sparnai, kurie turėjo paruošti ateitininkus visuomenei vadovauti. Tai atrodė logiška ir gražu. Šį planą rėmė Kuraitis, teologas ir filosofas, taip pat labai logiško galvojimo žmogus.

Jie abu, Šalkauskis ir Kuraitis, per kelioliką metų (ypač nuo 1924) stumte stūmė ateitininkus šia kryptimi ir jie pasiekė gražių rezultatų. Ateitinınkai tikrai išaugo į labai šaunią, spalvingą, gerai iškristalizuotą organizaciją. Sunkiau vyko su ideologiniu paruošimu, tačiau niekas nedrįso sakyti, kad šito nereikia. Ir pradėta galvoti Šalkauskio kategorijom, deklamuota jo paruoštos ideologijos frazėm.

Po keliolikos metų Šalkauskis pajuto, kad organizacija pati savyje neturi gyvybės, kad atkai, ypač studentai, gražiai paraduoja, moka pakalbėti, bet neparodo ideologinio susipratimo, neįstengia sukurti dvasios ir diegti jos kitiems. (Moksleiviai, kurių organizacija buvo paralyžuota uždraudimu, žymiai daugiau turėjo dvasios ir ryžto). Šie reiškiniai ėmė ryškėti apie 1935-1937 metus ir nuo tada Šalkauskis ruošėsi pradėt naują sąjūdį. Jam atrodė, kad katalikams (ir ateitininkams) labiausiai reikia dvasios, kuri dvelktų jaunatve, idealizmu, doriniu jautrumu, atvirumu tiesai ir gėriui, užsidegimu tobulybei. Tokia dvasia, sunešta kaip žarijos į židinius, turėtų atgaivinti ir katalikų organizacijas, ir pačią visuomenę.

Šį sąjūdį Šalkauskis paskelbė 1938 metais Kuraičio žurnale "Tiesos Kelyje" (1938 m., Nr. 2) straipsniu "Gyvosios dvasios reikalu". Čia jis pasisakė norįs "reformuoti katalikų gyvenimą, psichologiją ir akciją", būtent — pakreipti krikščioniškojo humanizmo kryptim. Kodėl humanizmo?

"Pagrindinė moderniosios civilizacijos klaida, sako Šalkauskis, buvo ta, kad ji ieškojo tikrojo žmogiškumo laicizme ir sekuliarizacijoje. Bet, atpalaiduodama žmogiškumą nuo dieviškojo prado, toji civilizacija pastūmė žmogų į gyvuliškumą. Katalikiškoji pasaulėžiūra tikrąjį žmogiškumą randa krikščioniškame ideale, kuris žmogiškąją prigimtį patobulina dieviškuoju pradu... Teocentrinis humanizmas yra vienintelė teisinga tikrojo žmogiškumo koncepcija... Krikščioniškasis humanizmas geriausiai atsako laiko dvasios aspiracijas. Tikrojo žmogiškumo realizavimas pagal Kristaus pa-

---

Kun. Stasys Yla yra ilgametis Ateitininkų Federacijos Dvasios Vadas, ateitininkijos formavimui išeivijoje padaręs didelį įnašą savo "Ateitininkų Vadovu", paskaitomis, straipsniais bei kursų pravedimu.

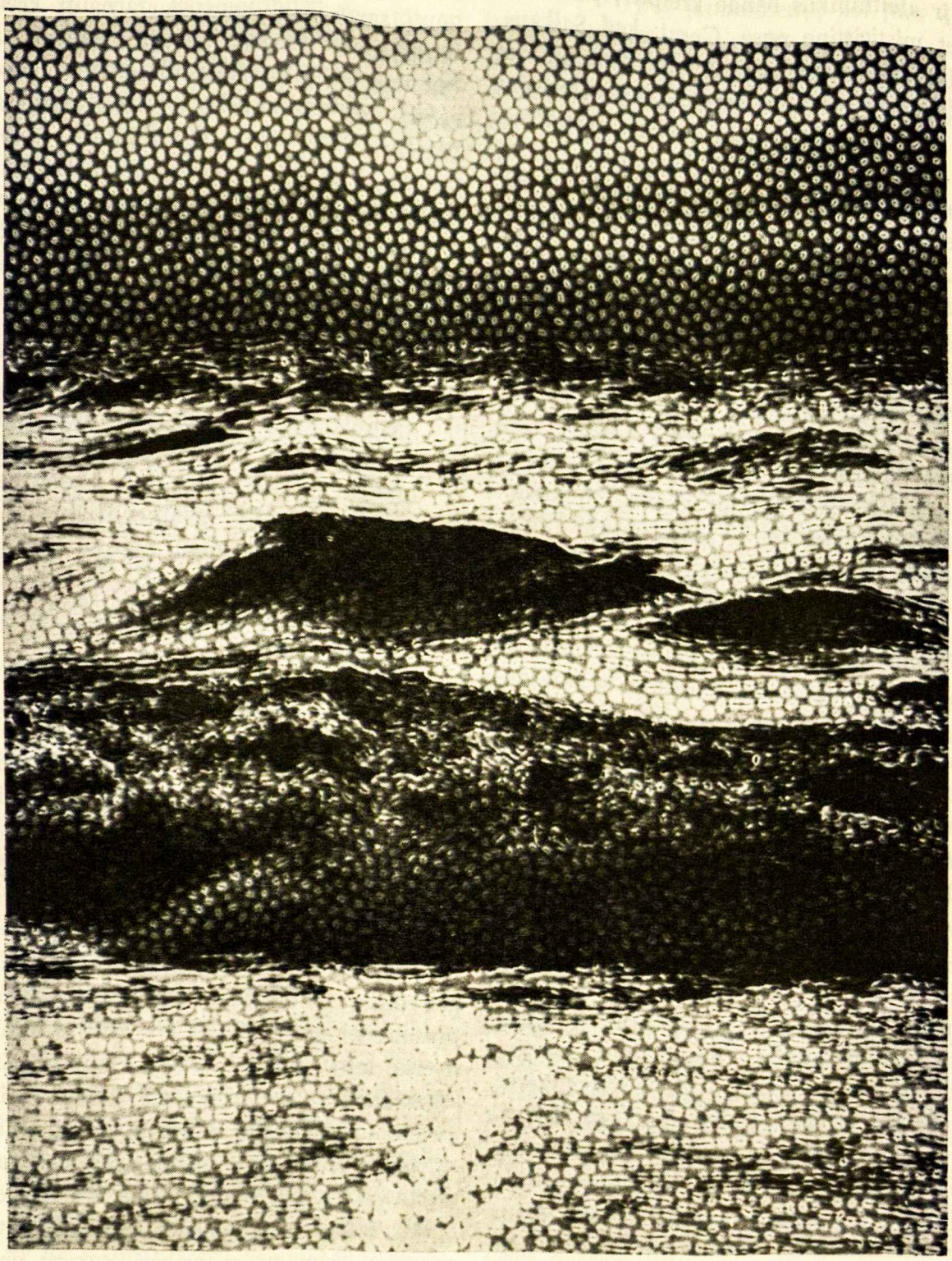

vyzdį.. turėtų sudaryti esminį gyvosios dvasios sąjūdžio turinį" (ten pat, 119).

Šalkauskis pagaliau priėjo prie to paties taško, nuo kurio pradėjo Dovydaitis, skelbdamas ateitininkų deklaraciją. Dovydaičiui rūpėjo tas pats tikslas — atnaujinti katalikų gyvenimą bei veikimą Lietuvoje ir sustabdyti ne laicizmą bei sekuliarizmą, o patį nihilizmą. Jis ir pasirinko pauliškąją, vėliau paskališkąją, pagaliau Pijaus X pakartotą centrinę krikščionybės idėją, kad Kristus yra visos būties centras ir atnaujinimo pagrindas.

Šalkauskio išsiskyrimas ir vėl sutapimas su Dovydaičiu laiko perspektyvoje turi savo teigiamą reikšmę. Dovydaičio iškeltas ir pagrįstas kristocentrizmas buvo taiklus, bet mūsų sąlygose lyg dar perankstyvas. Ateitininkai dar buvo perjauni tai suvokti ir įsisavinti. Tik

Leonas Bistras ir dar vienas kitas pagavo šią mintį ir ateitininkus bandė kreipti į pietistinę, gal net misticistinę pusę. Gerai, kad Šalkauskis laiku iškėlė ideologiją ir organizaciją, nes to reikėjo. Jis davė modernius organizacinius rėmus ir aukštos skalės galvojimo akiračius. Šitaip parengti, ateitininkai jau galėjo grįžti, kaip ir Šalkauskis, į pradinį dovydaitinį kelią. Bet nebebuvo laiko šį grįžimą įveiksminti Lietuvoje. Užėjo karas ir tremtis. Po karo reikėjo vėl viską pradėti iš naujo — ir organizacija vėl tapo centriniu rūpesčiu, nepalikdama vietos sąjūdžiui.

Taip mes šlubuojam ligi dabar, neįsibėgėdami. Mums vis dar sunku suvokti, kad esminiai dalykai yra sąjūdinis momentas ir kriktocentrinis akcentas. Jei stovim ant kristocentrinio pagrindo, tai ir mūsų misija turėtų būti aiškiau aptarta ne vien visuomeniniu - kultūriniu požiūriu, bet ir dvasiniu -kristiniu.

Visuomeninis veikimas ir vadovavimas be dvasinių-moralinių tikslų darosi ir toliau darysis vis labiau techniškas. Ideologinis parengimas, jeigu jį ir geriausiai išvystytume, be kristinio akcento gali likti racionaliai šaltas ir apskaičiuotas. Visa tai nepatenkina brandesnių narių ir neveda pačios organizacijos i tikrąją paskirtį.

Mūsų sąjūdžio misija turėtų artėti į Kristaus misiją. Kristus yra Tiesa, Kelias ir Gyvenimas. Žmogiškoji tiesa mūsų veikloj turėtų būt labiau susieta su dieviškąja-kristine. Žmogiškasis maloningumas turėtų būti suartintas su kristine malone, o žmogiškasis gėris, kilnumas bei orumas įveiksmintas susiderinimu su Dievo valia. Mes nieko neatsisakome ir neturėtume atsisakyti iš to humanistinio auklėjimo bei veikdinimo, kurį lig šiol esam vykdę ateitininkuose. Tačiau labiau ir labiau turėtume įkristinti tas pastangas taiklesniu savo narių mokymu, jų pašventinimu, jų dorinimu.

Kristaus misijoje minimos trys funkcijos: pranašiškoji mokyti, kunigiškoji pašventinti ir karališkoji vadovauti. Visos tos funkcijos tarp savęs susietos ir jų vykdymas pasidaro lyg bendra tarnyba Dievo tautoje. Kristus apie save sakė: "Žmogaus Sūnus atėjo ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti" (Mat. 20, 28). Tarnavimas yra šiandien iškilęs kaip nauja sąvoka, labiau kukli už vadovavimą ir labiau gili, stipriau angažuojanti asmeniškai. Tarnauti savo bendruomenei, tarnauti kristinėje misijoje reiškia keisti mūsų santykį ir su žmonėm, ir su vertybėm. Brooklyno vysk. Mugavero vienoj katalikų šalpos konferencijoj pasakė: "Mes esame tikinčiųjų bendruomenė ne tam, kad tik įkurtume organizacijas, vienuolijas bei ugdytume profesinį elitą ir tuo pasitenkintume. Mes turime tarnauti broliams. Turim tapti tarnaujančiųjų bendruomene" ("The Catholic Transcript", 1972.X.20).

"Mums vis dar sunku suvokti, kad esminiai dalykai yra sąjūdinis momentas ir kristocentrinis akcentas. Jei stovim ant kristocentrinio pagrindo, tai ir mūsų misija turėtų būti aiškiau aptarta ne vien visuomeniniu-kultūriniu požiūriu, bet ir dvasiniu-kristiniu."

Tarnauti bendruomenei yra karizmatinė misija abiem požiūriais — humanistiniu ir kristiniu. Humanistiniu požiūriu — bendruomenei reikia gydytojų, slaugių, mokytojų, tvarkos ir doros sargų; reikia dėl to, kad bendruomenė, kokia bebūtų, visad turi negalių, grėsmių, polinkių į anarchiją. Aš kalbu apie gydytojus, mokytojus, tvarkdarius moraline prasme, ne profesine, ir čia ateitininkams atsiveria labai platus veiklos laukas. Žiūrint krikščioniškai, bendruomenei reikia kristinio gyvenimo pavyzdžių, kurie ją keltų, atnaujintų, akstintų. Bendruomenė, ypač šiais laikais, skęsta egoizme ir materialisme. Toj pačioj katalikų šalpos konferencijoj vienas pasaulietis pabrėžė: "Mes turim gelbėti Vakarų civilizaciją nuo per didelio pasinešimo į materialinį apsirūpinimą ir patogumus. Bendruomenei tenka ir vis ir vis priminti kitas dimensijas, kurios prašoksta materialinę gerovę".

Ateitininkai buvo toks sąjūdis, kuriam rūpėjo duoti krikščioniškus standartus šeimai, mokyklai, visuomenei, tautai ir Bažnyčios bendruomenėms. Ateitininkai šią misiją atsinešė pačiu savo gimimu. Ir šis sąjūdis buvo gyvas tol, kol savo misiją jautė. Kai ši jausena im-

davo blėsti, ateitininkai prarasdavo savo vidinę dinamiką.

Prieš 10 ar daugiau metų Petras Kaufmanas Kennebunkporto moksleivių kursuose pastebėjo, kad būti ateitininku pasidarė per lengva. Mes neturime jokių standartų, jokio kriteriumo, kas gali būti ateitininkas ir koks jis turėtų būti. Pro pirštus leidžiam kandidatų paruošimą. Ateitininkam reikia ne kiekybės, o kokybės. Būkime realūs: stovintis vanduo, kurį randame moksleiviuose, mums nieko nepadeda. Trūksta dvasios.

"Ateitininkai buvo toks sąjūdis, kuriam rūpėjo duoti krikščioniškus standartus šeimai, mokyklai, visuomenei, tautai ir Bažnyčios bendruomenėms... Ir šis sąjūdis buvo gyvas tol, kol savo misiją jautė. Kai ši jausena imdavo blėsti, ateitininkai prarasdavo savo vidinę dinamiką."

Štai kitas balsas iš laiško, rašyto 1972 m. spalio mėnesį vienos moksleivės: "Aną metą, kai priklausiau valdybai, tikrai galvojau, kad aš veikiu dėl tikslo. Bet šįmet man atrodo visai kitaip. Pagaliau perskaičiau "Ateitininkų vadovą" ir gerai įsižiūrėjau į dabartinę moksleivių kuopą ir nusiminiau, neradusi ryšio. Kai organizacija įsikūrė, Lietuva buvo okupuota: buvo pavojus prarasti tautinį charakterį ir katalikų tikėjimą, buvo priespauda. Tada moksleiviai kovojo, nenorėjo prarasti savo kultūros. O dabar visi žino, kodėl ateitininkai įsikūrė, bet ar kam svarbu? Niekas nebando nė kalbėti lietuviškai, niekas nenori pajudėti, lyg numirėliai... Ateitininkai pasidarė "social group" ir tikėkit ar ne — man labai graudu. Per mūsų kuopos studijų dienas kiek kartų norėjau atsisėsti ir verkti. Turėjau laiko galvoti ir apsispręsti: ar aš turiu kovot už savo tikslus net prieš savo draugus, ar tik sėdėt ir viską pamiršt. Bet negaliu užmiršt, aš tik nežinau, ką daryt... Aš nežinau, kam prižadu Jums ar sau, bet aš prižadu nenusileisti, nes žinau, kad neturėtų būt kaip yra... Aš meldžiuosi, kad visas sąjūdis pasikeistų".

Šie du pavyzdžiai, berods, aiškiai pasako, kur mes stovime net judriausioje moksleivių šakoje. Standartų tikrai reikia visiems ateitininkams, o ypač jaunesniems, kol juos auklėjame ir ruošiame ateitininkų misijai.

Kaip tik dėl tų standartų stokos, dėl aukštesnių reikalavimų trūkumo, mes jau esame praradę nemaža pačių pajėgiausių jaunuolių. Jie bodisi tokio veikimo, jeigu jie tiksliai suvokia, koks ateitininkas turėtų būti. Jie traukiasi iš mūsų eilių, nusivylę, ir eina pas kitus, arba stovi nuošaliai.

Kokių mums reikia standartų — intelektuališkų ar morališkų? Manau, vienų ir antrų. Jau buvome nualinę intelektuališkai kursų standartą, nes galvojom, kad jaunimas nepajėgia ar nenori. Tai buvo klaida. Naujieji koncentriniai kursai parodo, kad ir nori ir pajėgia. Mažinam ir menkinam standartus stovyklose bei kuopose ir draugovėse — ir vėl galvojam, kad šitaip jaunimą daugiau patraukiam. O minėti balsai tam priešinasi.

Ateitininkų vadovybėms (Federacijos bei Sąjungų valdyboms ir Tarybai) reikia pergalvoti tris dalykus, kurie būtini mūsų misijai sėkmingiau vykdyti. Tie trys būtų: orientuoti, motyvuoti, mobilizuoti.

ORIENTUOTI, MOTYVUOTI, MOBILIZUOTI

Pradėkim nuo pastarojo, nors tai nėra svarbiausia. Mes demobilizuojamės kaip ateitininkai. Gal tai nėra nei taip ryšku, nei dar taip tragiška, dėl to niekas iš mūsų bent šiuo metu nesijaudiname. Bet, žiūrėkim, kad ir tas iškeltasis faktas, jog pajėgesnieji traukiasi iš mūsų eilių arba visiškai, arba į pasyvią poziciją. Demobilizuojamės ir organizaciškai: problemos su perrinkimu naujų centrinių valdybų arba valdybų ryšio praradimas su vienetais ir vienetų nereagavimas į valdybų raštus. Nuolatinė krizė su globėjais, stoka dvasios vadų...

Būtų visa eilė ženklų, kad mes stovime toli gražu neperdaug džiugioj padėty su savąja mobilizacija. Bet kodėl mes taip stovime? Ar dėl to, kad trūksta kietesnių rankų ir jų trūko jau nemaža metų, vadinas, galėjom ir atprasti nuo organizacinės disciplinos? Ar čia nėra tas anksčiau iškeltas standartų klausimas? Juk mes nemobilizuojam žmonių jokiems didesniems uždaviniams, užmojams, reformoms ar kovai; dėl to kam gi čia reikia stipresnių vadovybių ir ryšių su centrais? Keliu šį klau-

simą dėl to, kad tas "palaidas vanduo" gali būt priežastis prarasti kokybę, o kartu ir pasekmė to, kad mes demobilizuojamės.

Imkime antrąjį dalyką — motyvuoti. Ar bendruomenė nėra tas didelis vaikas, kuriam nuolat ir nuolat reikia priminti, kas dera, kas būtina arba kas neleistina, netinka, negarbinga ar nekrikščioniška. Bendruomenė negali būti be raugo, druskos, žiburio. Bet iš kur ir kaip ateitininkai pasidarys bendruomenės raugeliu, druskele ir švyturėliu, patys neprikaupti, nemotyvuoti, neįsitikinę ir nejausdami savo misijos? Motyvuoti visuomenei reikia gal nemažiau pasiruošti, kaip ir motyvuoti jos vadus ir tuos, kurie į vadus ruošiasi. Ar mes šia prasme turim kokias programas, metodus, ar turim kas tą uždavinį atliktų?

"Kodėl nuėjo į šalį tiek raštingų ir iškalbių ir intelektualių mūsų sąjūdžio narių?... Jie iš ateitininkų išėjo arba juos praėjo, negavę karizmatinės dvasios, kuri yra mūsų sąjūdžio krikšto dvasia."

Dvasios vadai? Jūs žinote, kur mes stovime iš viso šiandien su pašaukimais į kunigus ir su kunigais lietuvių parapijose. Ar gali juos kas kitas pakeisti? Kažkas pasiūlė vienai Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdybai dvasios vadu seselę. Kaip jums toks dalykas atrodytų — seselė, ar kuri mergaitė, ar koks solidnas ponas sendraugis mūsų dvasios vadas? Postą galim bet kam perleisti ir funkciją galim perkrikštyti, jei nepatogu. Bet čia žymiai gilesnis dalykas, ir jis darosi tragiškas.

Motyvacijos srity mes padarėm žingsnelį pirmyn su naujo metodo kursais. Pajutom, kad, va, šito reikėjo, kad tai duoda ateitininkams visai kitą moralinį ir intelektualinį sutvirtinimą. Bet tai yra tokia maža ir kukli pradžia, o tačiau taip sunkiai vežama.

Visur reikia motyvacijos — žmogiškos ir krikščioniškos. Jos nuolat reikia ir ji negali būt tik pigus pamokslavimas ar šiaip sau prabėgantis paskaitėlių paskaitymas. Keliamas klausimas, ar nereikia mums atgaivinti ateitininkų bibliotekos leidinius. Gal tai ir būtų bent vienas žingsnelis motyvacijos kryptimi.

Trečia — orientacija. Kuo ji turėtų skirtis nuo motyvacijos? Motyvacijos daugiau reikia veiksenai, orientacijos — susigaudyti, susivokti ir susiprasti. Motyvacija gali prabilti į sveiką protą, bet jos tikslas paliesti valią, užkurti širdis. Motyvacija svarbi atskiram asmeniui ir grupei, kad jis ar ji apsispręstų, o orientacija svarbi kaip sau žinotinas ir bendruomenei perduotinas dalykas; svarbi — kad susikurtų bendras protingas ir, kas pabrėžtina, krikščioniškas, visuomeniškas, lietuviškas galvojimas. Pagaliau orientacija turi pereiti per kritinius koštuvus, turi išsklaidyti nesusigaudymą, žioplumą, naivumą, minties bukumą, nesidomėjimą.

Kiek tų reiškinių mūsų tarpe, mūsų bendruomenėje? Ateitininkas, kuriam niekas neįdomu ir viskas vis tiek — nėra vertas būti ateitininku. Jis pats yra ir liks žioplas, o ką jis galės pasakyti bendruomenei, savai ir amerikinei?

Šie trys dalykai — orientuotis, motyvuoti ir mobilizuotis — yra kaip klavirai vargonuose, kad triubos išduotų tinkamus garsus ir melodiją. Kitaip mes grojame ne savo pirštais; arba nežinom, ką mūsų pirštai groja, ir stebimės, kad nėra atgarsio, kad dūdos cypia ir tarp savęs piaunasi.

Ateitininkai esame ne sau sąjūdis. Dėl to ir programinis bei visoks mūsų veikimas turi būti nukreiptas į platesnius bendruomeninius barus. Mums ir draugystė tarp narių nėra tam — bent ne vien tam, kad išsispręstų brendimo amžiui jautrus draugų reikalas arba kad susikurtų šeiminės poros. Svarbiau, kad susidarytų kartos branduoliai — grupės mūsų bendruomenei veikdinti. Mums ir kūrybinis talentas, raštingumas ar iškalbumas ne tam reikalingas, kad išvystytume gabumus, bent ne vien tam. Mums svarbu paruošti žmones veiksmingesnius, turinčius daugiau priemonių atlikti savo tarnybos misiją bendruomenėje.

Kodėl nuėjo į šalį tiek raštingų ir iškalbių ir intelektualių mūsų sąjūdžio narių — visa jų eilė? Kodėl jie išsijungė iš bendruomenės? Mes juos išlavinom, davėm akstinų lavintis, bet nedavėm jiem motyvų ir misijos žiburio. Jie iš ateitininkų išėjo arba juos praėjo, negavę karizmatinės dvasios, kuri yra mūsų sąjūdžio krikšto dvasia.

sukaktuvės

Barbora Radvilaitė mirė 1551 metų gegužės 8 d., savo vyro, kunigaikščio Žygimanto Augusto glėbyje. Dėl savo nepaprasto grožio, didžios meilės ir tragiško likimo ji buvo ilgai idealizuojama ir iki šiol tebetraukia rašytojų dėmesį. Barborai Lenkijos karalienės teisę Žygimantas turėjo iškovoti iš lenkų seimo per savo motinos karalienės Bonos nepaliaujamai statomas kliūtis. Šią kovą jis laimėjo, bet tik trumpam. Jau per karūnavimą 1550 m. Barbora jautėsi nepagydomai serganti ir vos po šešių mėnesių mirė. Pagal savo prašymą ji buvo palaidota Lietuvoje, Vilniaus katedros požemyje.

Nuo **Martyno Mažvydo** mirties sukanka 412 metų gegužės 21. Priešingai tam, ką mes linkę manyti, Mažvydas nebuvo nei pirmos knygos lietuvių kalba autorius, nei mūsų literatūros pradininkas. Knygoje "Veidai ir Vardai" kun. St. Yla pamini, kad lietuviškai rašyti Mažvydas greičiausiai išmoko iš savo mokytojo kun. Abraomo Kulviečio, kuris jau seniai vertė giesmes į lietuvių kalbą ir buvo filologas. Nors Mažvydo katekizmas yra minimas kaip seniausioji knyga lietuvių kalba, neseniai buvo rasta lotyniška knyga, kurios gale ranka įrašyti poteriai lietuviškai greičiausiai buvo nusirašyti iš kitos knygos; vadinas, buvo senesnė knyga lietuvių kalba nei šis katekizmas. Kitur, be to, 1528 metais minimi evangelijų tekstai išleisti lietuvių kalba. Tad, Mažvydo katekizmas yra tik seniausioji **rasta** knyga lietuvių kalba. O Katekizmo autorius taip pat ne Mažvydas. Katekizmą pradėjo ruošti ir beveik baigė Kulvietis ir Rapolionis. Jiems mirus, darbą baigti buvo pavesta Mažvydui. Mažvydą laikyti mūsų literatūros pradininku galima būtų tik dėl to, kad jis parašė ir atspausdino pirmą eilėraštį lietuvių kalba: eiliuotą įvadą į katekizmą.

Gegužės 16 dieną, 1886 metais, gimė **Stasys Šalkauskis**. Nors pirmiau jis baigė teisės mokslus, ta sritis jo nepatenkino ir jis pradėjo labiau ir labiau atsidėti filosofijai. Susidomėjęs krikščionių filosofais E. Hello ir Vl. Solovjovu, Šalkauskis jų veikalus pradėjo versti lietuvių kalbon ir tuos vertimus atspausdino "Ateityje". Tai buvo jo pirmieji pasireiškimai spaudoje. 1920 m. Friburgo (Šveicarijoje) universitete Šalkauskis įsigijo filosofijos daktaro laipsnį. Pats Šalkauskis savo pašaukimą išreiškė ryžtimi vykdyti "tautinį auklėjimą per filosofiją". Šalkauskis buvo unikalus: jis buvo filosofas, kuriam pirmiausia rūpėjo besikuriančio krašto gyvenimo realybės ir į jų sprendimą jis atsinešė išsispecializavusio filosofo kompetenciją. Jis ėmėsi ne metafizinių traktatų, o visuomeninio auklėjimo problemų. Tad visi gyvenimo klausimai — valstybės santvarka, sportas, kariuomenė, moterų teisės — plačiau ar siauriau sprendžiami jo veikaluose. Todėl Šalkauskio vieta Lietuvos istorijoje yra ne tik ateitininkų ideologo, bet visos Lietuvių tautos ideologo.

Gimęs 1902 m. gegužės 7, **Jurgis Krasnickas** teišgyveno 20 metų, bet per tą trumpą laiką jis labai daug atliko. Jis mokytojavo Kudirkos Naumiesčio progimnazijoje, studijavo Vokietijoje filosofiją ir matematiką, rašė eilėraščius, recenzijas ir straipsnius visoje eilėje žurnalų bei laikraščių — tarp jų ir "Ateityje" — buvo savanoriu ir juos telkė, o taip pat labai stipriai veikė su ateitininkais, pavasarininkais, šauliais ir krikščionims demokratais. Kaip stebinantis tokio jauno žmogaus užsiangažavimas ir energija veikti, taip neaiškios jo mirties aplinkybės. Sulaukęs dvidešimties metų, jis buvo nužudytas ežero pakrantėje. Bet lieka klausimas: ar jis buvo tik plėšikui pasitaikiusi auka, ar jį nužudė tuoj po to įvykio pradingęs komunistas? Jei jis buvo plėšiko auka, jo mirtis yra tragiška nelemtis, per anksti palaužusi jauną idealistą; jei žudikas buvo tas komunistas, Jurgis Krasnickas buvo herojus, žuvęs idėjų kovoje nuo idėjos priešo rankos.

Šimtmetį nuo **vyskupo Valančiaus** mirties švenčiame gegužės 17 (žr. aprašymą 139 pusl.), o gegužės 25 **dr. Juozo Girniaus** 60-ąjį gimtadienį. Dr. Girniui linkime daug Dievo palaimos ir ilgiausių metų!

A. Zailskaitė

VYSKUPAS M. VALANČIUS

Valančius gimė 1801 m. vasario 16 d., Nastrėnų kaime, Žemaitijoje. Išėjęs Žemaičių Kalvarijos mokyklą, jis įstojo į Varnių kunigų seminariją 1824 m. Ten jam taip gerai sekėsi moksle, jog jis buvo perkeltas į vyriausiąją seminariją Vilniuje. Baigęs teologijos kandidato laipsniu ir įšventintas, jis buvo paskirtas Moziriaus apskrities vidurinės mokyklos tikybos mokytoju. Valančius todėl ir nebuvo Lietuvoje per sukilimą 1831 m. ir tokiu būdu jo ateitis nenukentėjo dėl dalyvavimo sukilime. Kadangi rusai jį laikė nekenksmingu, jis gavo leidimą grįžti į Žemaitiją 1834 m. ir tenai praleido šešerius metus kaip Kražių mokyklos kapelionas.

Valančius įsigijo teologijos magistro laipsnį 1836 m. ir po dviejų metų pradėjo dėstyti pastoralinę teologiją ir Šv. Rašto archeologiją Vilniaus vyriausiojoje seminarijoje. Dar po dviejų metų jis gavo daktaro laipsnį, bet tuomet akademija (arba seminarija) persikėlė į Petrapilį (Rusijos sostinę) ir jam teko tenai išsikelti. Petrapilyje jis susidraugavo su nauju akademijos rektoriumi Holovinskiu. Tas žymus žmogus išmokė Valančių labai praktiškai iš vienos pusės nuslėpti savo nepriimtinas idėjas nuo rusų, o iš kitos — atrodyti palankiu ir ištikimu valdžiai. Holovinskį caras laikė taip ištikimu, jog, kai per vieną reformą atsirado tuščia Varnių seminarijos rektoriaus vieta, per Holovinskio rekomendaciją ją gavo Valančius. Gerai savo draugo pamokytas, naujasis rektorius sugebėjo patenkinti rusus instituto perorganizavimu, tuo pačiu nepakenkiant seminarijos programai.

Tuo pačiu laiku vyko smarkios derybos tarp Vatikano ir rusų dėl naujo Žemaitijos vyskupo. Roma jau buvo atmetusi du rusų kandidatus, kai, vėl Holovinskio patariami, rusai pasiūlė Valančių. Vatikanas šį kartą priėmė nominaciją ir 1850 m. Valančius buvo konsekruotas Žemaičių vyskupu. Nuo to laiko prasidėjo jo dideli darbai.

Nuo pat pradžios, vyskupas Valančius pasižymėjo savo pastangomis pakelti lietuvių švietimo lygį ir uždegti jų širdyse lietuvybės meilę. Į talką šiam milžiniškam darbui Valančius pradėjo burti apie save gabiausius kunigus; su tokiu stipriu veikimo kadru jis pradėjo vykdyti savo planą. Jis pats prirašė daug pamokančių knygų tikintiesiems, nepamiršdamas ir vaikų.

Valančius tuoj pastebėjo savo žmonių švietimo stoką ir pasiryžo pakeisti šią padėtį. Po 1831 m. sukilimo visos mokyklos buvo uždarytos ir jų vieton suorganizuotos Valančiui nepriimtinos rusų mokyklos. Jis smarkiai pajudino klebonus, kad jie steigtų naujas mokyklas ir bent du kartus į metus jam įteiktų žinias apie tų mokyklų padėtį. Jis ragino dvarininkus prisidėti prie mokyklų statybos ir, reikalui esant, įkurti tokias mokyklas savo dvaruose. Jau 1853 m. buvo suruošta 197 tokių vietų, su 5,190 mokinių. Valančius tokiu būdu per dešimt metų plėtė lietuviško švietimo tinklą ir rusų įsteigtos valsčiaus mokyklos nukentėjo, sumažėjus mokinių skaičiui. Rusai šias vyskupo pastangas palaikė viešu jų mokyklų puolimu ir 1863 m. nusprendė uždaryti jo įsteigtas mokyklas. Dažnai, taip atsitikus, kunigai ėmėsi asmeniškai mokyti kaimo vaikus skaityti ir rašyti, kol "Žemaitija... galėjo drąsiai lygintis su daugeliu Vakarų Europos kraštų".

Su mokyklų uždarymais, iškilo ir antras pavojus — kad katalikai vaikai bus mokomi tik stačiatikių religijos. Kovodamas už tikybą, vyskupas rašė laiškus vidaus reikalų ministeriui, reikalaudamas, kad vaikai būtų mokomi katalikų religijos. Jis perspėjo, kad, jeigu jo prašymas nebus išpildytas, lietuviai visiškai nesiųs savo vaikų į rusų mokyklas. Taip ir išėjo, kad XIX amžiaus gale retas kaimo vaikas buvo pilnai išmokslintas. Lietuviai atmetė rusų mokyklas, knygas, spausdintas rusų

kalba, ir rusų paruoštus kunigus, jų vieton pasirinkdami mokyklas prie ratelio ir knygnešių atneštas lietuviškas knygas.

Šalia švietimo vyskupas irgi buvo labai susirūpinęs girtuoklyste. Todėl 1858 m., sekdamas jau pasisekusiu Suvalkijos vyskupijos pavyzdžiu, Valančius paskelbė blaivybės sąjūdį savo vyskupijoje. Šią broliją jis pradėjo tarp kunigų ir vėliau nešė savo mintis dvarininkams ir valstiečiams, prašydamas, kad jie uždarytų visas smukles Lietuvoj. Tą padarius, "išaugs nauja karta, sveiki ir stiprūs žmonės atgims". Norėdamas platinti savo veiklą tarp visų tikinčiųjų, jis pasiryžo išleisti blaivybės laikraštį, bet rusai, bijodami, kad Valančius palenks tą laikraštį kitiems savo tikslams, nedavė leidimo.

Blaivybės idėja, kaip ugnis, uždegė Žemaitiją per vienerius metus. Pastebėję vyskupo pasisekimą, rusai pradėjo rūpintis — Valančiaus brolija buvo per gerai suorganizuota, per didelė, turėjo per artimus ryšius su Vatikanu. Finansiškai valdžios pelnas iš smuklių labai nukentėjo ir tokių vietų savininkai, daugumą jų žydai, pradėjo spausti aukščiausias vietas savo didele įtaka. Po neilgo laiko, rusai uždarė broliją ir uždraudė jos idėjų platinimą. Valančius valdžiai pasipriešino, bet matydamas, kad jo pastangos bergždžios, nutarė slaptai vesti savo karą ir tiesiai ėjo pas dvarininkus, asmeniškai įtikindamas juos savo idėjomis. Oficialiai sąjūdis buvo uždarytas, bet vysk. Valančiaus pagrindinė idėja ir toliau buvo platinama Žemaitijoje.

1863 m. sukilimo pasekmės buvo didelis smūgis Valančiaus veiklai. Jis, realistiškai pažiūrėjęs į situaciją, žinojo, kad tokios riaušės gali tik blogas pasekmes turėti kraštui. Daug gerų žmonių, jų tarpe ir ne vienas Valančiaus talkininkas, buvo nužudyti, išvežti į Sibirą arba pasodinti į kalėjimą. Vyskupui net teko suorganizuoti lojalumo delegaciją pas carą, kai visi kunigai buvo apkaltinti sukilimo rėmimu ir buvo pavojus, kad daugumas jų bus nubausti. Tos delegacijos misija buvo sėkminga ir palyginti mažas kunigų skaičius turėjo nukentėti.

Mokyklos buvo uždarytos, praeities laimėjimai buvo prarasti, kunigų veikla buvo smarkiai suvaržyta, seminaristų skaičius sumažintas, lotyniškos raidės uždraustos, tikybą tebuvo galima dėstyti rusų kalba ir t. t. Pats vyskupas turėjo bijoti ištrėmimo. Valančius, žinodamas, kad jis daugiau padės savo žmonėm pasilikęs kaip užnugaris jų veiklai Lietuvoje negu išvežtas į Sibirą, rusų buvo priverstas pasirašyti sukilimo atsišaukimą — už kurį daug žmonių atmetė jo patriotizmą. Bet daugumas suprato jo sunkią padėtį ir dėl to nenusigręžė nuo jo. Kai 1865 m. po visą Žemaitiją pasklido žinia, kad vyskupas būsiąs ištremtas, tūkstančiai žmonių susirinko Kaune priešintis tiems valdžios planams. Rusai, bijodami naujų kovų sukilimui tik pasibaigus, turėjo atsisakyti šitos idėjos.

Perkeltas iš Varnių į Kauną sukilimo metu, kad jo veiklą būtų lengviau rusams prižiūrėti, Valančius atsirado beveik kalinio padėty. Jis visur buvo sekamas, jam buvo uždrausta bet kur išvykti ir dažnai jis buvo nubaustas pinigine bausme už savo atliktus darbus ar pasipriešinimus įstatymams. Bet vyskupas, nežiūrėdamas pavojų, vis rašė laiškus, vis kritikavo žmonių ir Bažnyčios priespaudą ir vis slaptai tęsė savo vadovavimą.

Valančius suorganizavo lietuviškų knygų spausdinimą Prūsijoje ir knygnešius jas pergabenti per sieną, prisidėdamas savo pinigais ir kūriniais. Jis, kaip ir anksčiau, statė ir remontavo bažnyčias savo vyskupijoje, nežiūrėdamas, kad tai buvo griežtai uždrausta. Jis vedė pasyvų pasipriešinimą rusų įstatymams ir organizavo kitus taip daryti, pavyzdžiui, neduodamas savo aprobato mokyklinėms knygoms rusų raidėmis.

Pagaliau, susilpnėjus jo sveikatai ir jau jam nesugebant toliau savo vyskupiją tvarkyti, rusai nutarė: "Vyskupas Valančius dabar, regis, gali būti laikomas nekenksmingu". Valančius mirė 1875 m. gegužės 17 d., išlaikęs savo sunkias pareigas 25 metus. Nors jis gal jau nebekenkė rusų valdžiai asmeniškai, bet jo darbai ir žodžiai net šiandien lieka kenksmingi visiem, kurie bando kovoti prieš mūsų Bažnyčią ar tautą. Neužmirškim, kas buvo jo parašyta: "Sulauksite tos gadynės, kada praslinks persekiojimai ir vėl su džiaugsmu giedosite bažnyčiose savo lietuviškas ir žemaitiškas giesmes".

Antanas Razma

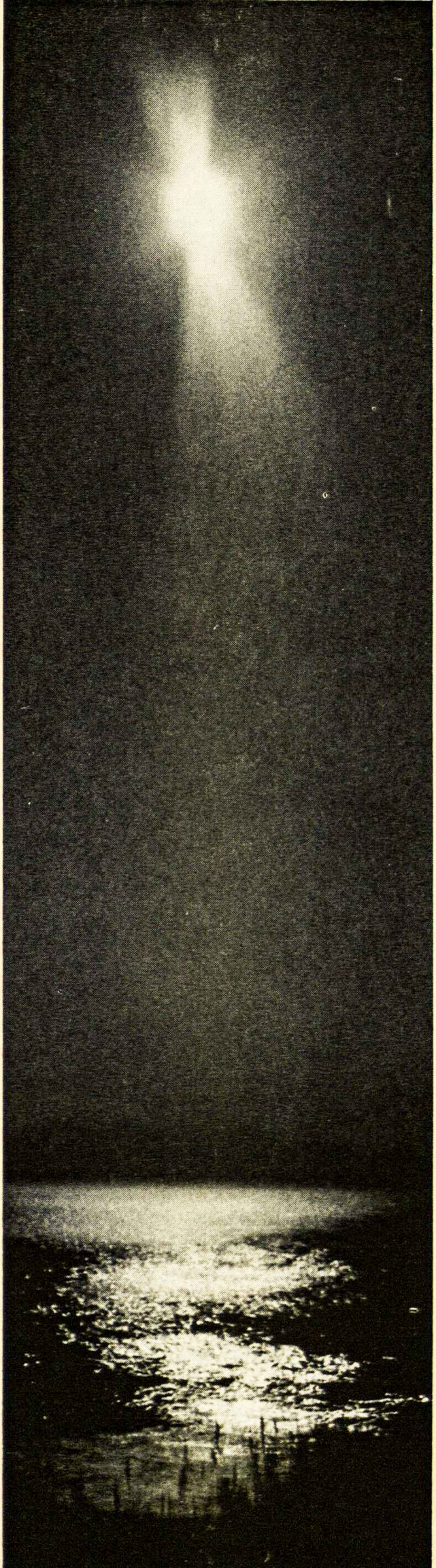

15

SIMFONIJA

Tylu...
gaidų sūkury
Nuskamba aidas,
Veržias vidun
ir paliečia.

Aidi styga,
girdis smuiko griežimas.
Arfa,
teka garsas... teka..
nuteka bangom.

Simfonijoj
jaučiu.
Kalba Kažkas
aidu, nuskambančiu tolumoj.

Garsų sudėty
išnyra pasaulis pilnumoj,
Priešais akis
jis alsuoja.

Vienoj gaidoj, vienam garse,
glūdi priešais mus
Grožis —
amžinas, paslėptas...

Girdis simfonija
aplink.
Visur muzika,
Visatos simfonija,
Klausykim... jau teka,
Klausykim, anaip ji nutekės.

LYDIJA LABANAUSKAITĖ

Lydija Labanauskaitė, antrųjų metų studentė Notre Dame universitete, priklauso Chicagos studentų ateitininkų draugovei. Rašo eilėraščius jau kurį laiką. "Simfonija" yra pirmas jos eilėraštis, pasirodąs spaudoj.

KIEK VAIKŲ ŠEIMOJ?

Tuometinis (1974 m.) Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininkas Linas Sidrys atsiliepė į brolio Petro Kleinoto, S.J., rašinį "Dar apie lietuviškas vestuves" ("Mūsų Žinios", 1974, 14 nr.), paprašydamas jo laiške išryškinti Katalikų Bažnyčios mokslą, kiek vedusieji turėtų turėti vaikų. Čia spausdiname brolio Petro Kleinoto atsakymą bei šešių vedusiųjų porų pasisakymus. — Red.

"... trumpiausias atsakymas būtų — tiek, kiek vaikų kiekvienai šeimai Dievas duoda... Jei mes peržvelgtume visas Šv. Rašto citatas, perskaitytume popiežių enciklikas ir moralistų parašytas knygas apie moterystę ir šeimų gyvenimą, nerastume atsakymo, kiek šeimos turi gimdyti vaikų."

Mielasis Linai, į Jūsų prašymą laiške išryškinti Katalikų Bažnyčios, popiežių mokymą, kokios katalikų šeimos turėtų būti vaikų skaičiaus atžvilgiu, trumpiausias atsakymas būtų — tiek, kiek vaikų kiekvienai šeimai Dievas duoda... Manau, neklysiu teigdamas, jog didžioji dauguma lietuvių tėvų ir motinų neskaičiuodavo dar negimusių vaikų, o gimdė juos, Dievu pasitikėdami, juos iš jo rankų tikėjimo dvasioje priimdami, su jo pagalba juos auklėdami. Tokiu būdu išlaikė Lietuvą gyvą iki mūsų dienų.

Jei mes peržvelgtume visas Šv. Rašto citatas, perskaitytume popiežių enciklikas ir moralistų parašytas knygas apie moterystę ir šeimų gyvenimą, nerastume atsakymo, kiek šeimos turi gimdyti vaikų. Atsakymas į šį klausimą priklauso nuo tėvų gyvenimo sąlygų, jų išminties, valios, dvasinio ir materialinio potencialo. Kas atidžiai seka, pažįsta ir priima Katalikų Bažnyčios mokymą, liečiantį šeimos moralę, to vaikų skaičiaus klausimas nevargina. Krikščioniškosios moterystės vienas svar-

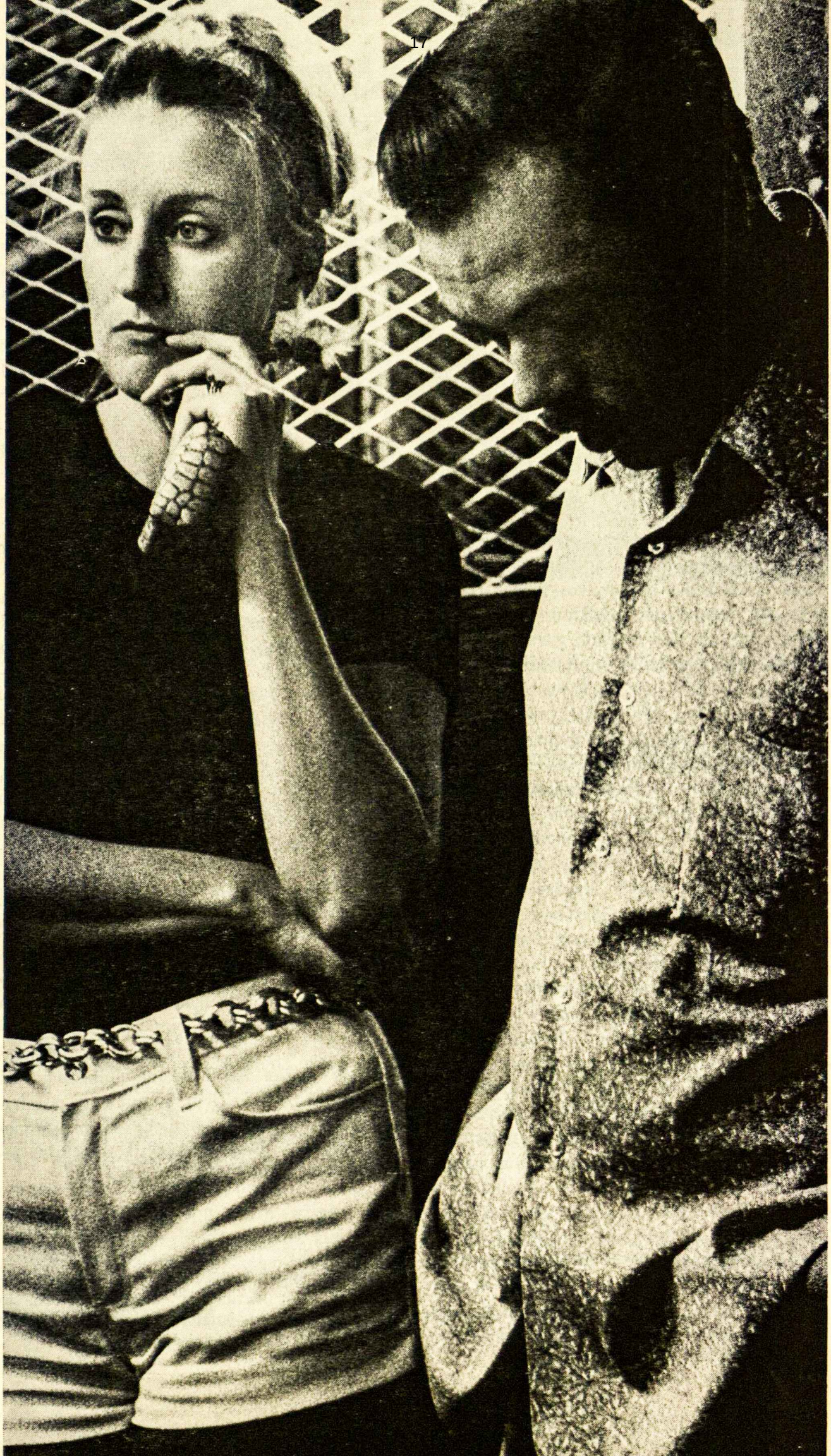

biausių tikslų yra vaikai — jų gimdymas ir auklėjimas.

Katalikų Bažnyčia tiki Dievo apreikšta tiesa, skelbia ir moko, jog kiekvienam žmogui nuo jo gyvybės pradžios motinos įsčiose Dievas suteikia nemirtingą sielą ir nuostabiu šv. Krikšto sakramento ženklu naujagimis tampa Dievo vaiku, dangaus tėvonystės paveldėtoju. Todėl kiekvienas kūdikis yra Dievo duota tėvams brangiausia dovana ir patikėta pareiga, kad jie, bendradarbiaudami tarp savęs ir su Dievu, pagimdytų ir išauklėtų naują, vertingą žemiškos ir dangiškos tėvynės pilietį. Ypač jauni dailininkai labai džiaugiasi, kai jų kūrinys patenka į garsią meno galeriją; laimingi tėvai, kai jų sūnus tampa vyskupu, kardinolu ir net popiežiumi. Nemažiau gali džiaugtis visi tėvai dėl savo vaikų — būsimų dangaus šventųjų.

Žinoma, vedusiems valia siekti įvairių vertybių: žemiškų lobių, nuopelnų kultūros, meno, civilizacijos ar politikos srityse. Tačiau visų šių menkėjančių, laikinų vertybių negalima lyginti su amžinajam gyvenimui skirtu kūdikiu-žmogumi, Dievo paveikslu, Kristaus mistinio kūno nariu. Lietuvoje buvo šeimų, iš kurių net trys jauni vyrai tapo kunigais, pvz. Grigaičiai; — mokslininkais, profesoriais, pvz. Biržiškos; ir kiti. Tokių šeimų tėvams priklauso triguba, keturguba Bažnyčios, valstybės dėkingumas ir pagarba. Panašiai bus ir su visais tėvais: kiek į dangų susirinks jų vaikų, tiek kartų bus didesnis jų džiaugsmas ir garbė. Todėl Katalikų Bažnyčia taip griežtai smerkia žmogaus prigimčiai priešingą vaikų gimdymo vengimą ir negimusių kūdikių žudymą.

Vedusiųjų dėmesio vertas posakis: "Kas neturi vaikų, nejaučia skausmo; kas neturi vaikų, nepatiria džiaugsmo". Vedusiųjų bendradarbiavimo ir meilės gražiausi ir brangiausi vaisiai yra vaikai. Vaikai vertingiausiai įprasmina tėvų darbą, rūpesčius, jų egzistenciją. Gerai auklėjami, geri vaikai pagelbsti tėvams darbuose, ramina varge, slaugo ligoje, globoja senatvėje, nepamiršta tėvų ir po jų mirties. Todėl galima sakyti, jog namai, kurių aplinkoje nekrykštauja vaikai, yra dar gyvų žmonių kapai. Visus vedusiųjų malonumus, patogumus ir linksmybes, dėl kurių vengta turėti vaikų, greitai nupučia laiko vėjai, lieka beprasmė, tuštybė — giminė be ateities.

Šia proga prisiminkime, iš kokių gausių šeimų kilo keli žinomiausi didelių gabumų asmenys: Haendelis — iš 10, Bachas — iš 12, Franklynas — iš 16, Mozartas — iš 8, Haydenas — iš 11, Duereris — iš 18. Šventieji: Teresėlė — 9-oji; mūsų Kazimieras užaugo 12-kos karalaičių būrelyje, Ignacas Loyola gimė 11-uoju. Turėjome iš gausių šeimų ir lietuvių žymių prezidentų, vyskupų, menininkų, rašytojų, visuomenės veikėjų ir kt. Jei šių pasaulinio masto asmenybių tėvai būtų "planavę" vieno ar dviejų vaikų šeimas, pagalvokime — net šiurpas purto, ko neturėtų šiandien žmonija... Net jėzuitų ordino nebūtų buvę...

Gausių šeimų dabar šaukiasi ir mūsų tauta. Visi jau pakankamai žinome, kaip bedieviškas, imperialistinis rusų komunizmas sistemingai vykdo savo pavergtų tautų genocidą: brutaliai jas naikina religiniu, kultūriniu ir fiziniu atžvilgiu. Kas, nuvažiavęs dabar į Lietuvą, galėjo pamatyti, kokiuose butuose ten gyvena daugumas jaunų šeimų, žino, kad ten jiems fiziškai neįmanoma auginti daugiau vieno ar dviejų vaikų. O pas mus Amerikoje — cituoju Jūsų laiško žodžius: "Dabar įsigalėjęs ZPG (Zero Population Growth) mentalitetas ragina studentus turėti mažas šeimas arba siūlo visai vaikų neturėti". Apsaugok, Aukščiausias, mūsų mylimą šalį nuo tokio mentaliteto studentų! Be rimtų priežasčių vieno ar dviejų vaikų šeimos ir bevaikiai vedusieji prisideda prie savo tautos nykimo.

Norėtume tikėti ir būti tikri, kad visi lietuviai stengtųsi kurti tik lietuviškas šeimas ir "planuotų" turėti ne vieną, ne du, o būrius lietuviukų. Bent iš ateitininkų, kurių pagrindiniai principai reikalauja, ugdo ir auklėja idealių šeimų tėvus ir motinas, turime pagrindo tikėtis ir laukti visoms lietuvių šeimoms gero pavyzdžio. Ateitininkams linkėtina, kad jų jaunučių, moksleivių ir studentų sambūriai išeivijoje stipriai veiktų dar bent 100 metų, ir ne savo Federaciją, o tik seniausius senelius sendraugius jie lydėtų į kapus.

Br. Petras Kleinotas, S.J.

Petras Kleinotas yra jėzuitas brolis, gyvenąs Chicagoj, "Laiškų Lietuviams" administratorius. Jo rūpestis lietuviškais-katalikiškais reikalais daug platesnis už administracinį darbą.

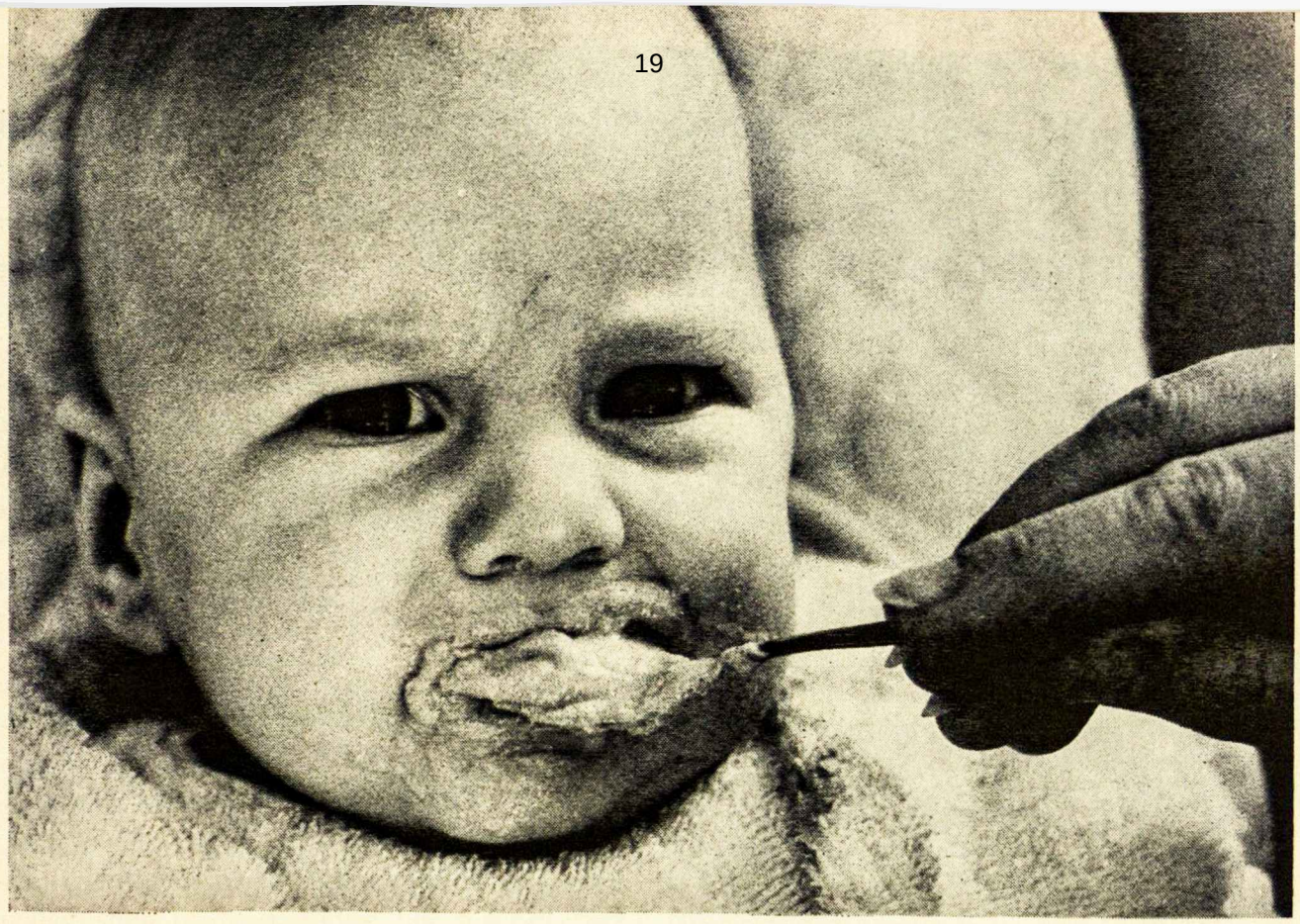

"Ar tėvų santykis, iššaukiantis gyvybę, tėra priemonė, ar jis yra jau vertybė savyje?"

Ar dabar gyvenantieji turi teisę (o gal ir pareigą) spręsti, kiek ateityje turi gimti žmonių šeimoje, tautoje, ar net visame pasaulyje? Šiam klausimui Apreiškimas mums neduoda atsakymo. Tėra duotas Dieviškos Apvaizdos pažadas: nesirūpinkite, ką valgysite ir ką vilkėsite... Vienok, šitas pažadas yra sąlyginis. Jis tik skatina mus rūpintis pirmoj eilėj sielos išganymu, bet toli gražu neišjungia mūsų proto pastangų savai egzistencijai palaikyti. Ar Dieviškoji Apvaizda ateities žmonijai parengs kelią tiesioginiai, ar per mums dovanotus protus?

Klausime, kiek šeimoje turi būti vaikų arba kiek pasaulyje žmonių, slypi du skirtingi atvejai: ar gyvybė jau prasidėjusi, ar dar ne. Pirmuoju atveju žmogus, nors ir embriono formoje, jau egzistuoja ir jo gyvybės nutraukimas žmogžudystė. Tačiau, kol gyvybė dar nėra prasidėjusi, tol turime tik "žmogaus idėją" ir todėl svarstymą, ar tikslu pašaukti jį į pasaulį, negalima laikyti nužmoginimo kėslu.

Deja, čia galutinio atsakymo neturime, nes sutinkame naują, neapeinamą klausimą: ar tėvų santykis, iššaukiantis gyvybę, tėra priemonė, ar jis yra jau vertybė savyje. Jeigu jis yra vedusiųjų kulminacinis meilės išgyvenimas, jeigu per jį moterystė tampa neišardoma, tai turime sutikti, kad jis kaipo toks yra vertybė. Nuvertinus šį santykį iki priemonės lygmens, nuvertintume tėvus tik į reproduktorius. Pateisinama tada būtų ir dirbtinė seminacija, prieš kurią griežtai pasisako Katalikų Bažnyčios hierarchija. Pripažindami šį santykį kaip moralinę vertybę, jį turime priimti tokį, koks jis yra, nes, įvesdami pašalines priemones, jį vėl nuvertiname. Tačiau šis atsakymas gali mus patenkinti tol, kol pats klausimas tesprendžiamas šeimos rėmuose.

Žmonių skaičiui žemėje augant, šeimos dydis gali tapti ne privataus, o viešojo gyvenimo rūpesčiu. Kokioj padėty būsim, jei valstybė bus priversta apriboti gimimų skaičių įstatymais? Ar aplinkybės gali keisti principus? Ar šiandieninis principas turi teisę vadintis tuo vardu, jei skirtingose aplinkybėse jis praranda savo prasmę? Šitie klausimai kyla, kai mes ieškom atsakymo normose ir dėsniuose užmiršdami, kad yra gyvas ir mus mylintis Dievas. Jis žino mūsų problemas ir padės jas išspręsti, nenusikalstant jam, jei turėsime gerą valią. Jei jis tiesioginiai nesutvarkys šio reikalo, tai jis leis žmonijai vartoti jai duotą protą.

Pora — abu 50-60 metų amžiaus riboje; su trimis vaikais.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

"Apsisprendėm apsiriboti trimis vaikais. Mes tai darom galvodami, kad Dievą mylim, ... viens kitą ir tuos vaikus, kuriuos turime."

Mes apsisprendėm apsiriboti trimis vaikais. Atrodo, ir fiziškai ir dvasiškai nei vienas nei kitas daugiau panešt negalim. Mūsų vaikai maži; vyriausias penkių metų. Labai reikia žmogui būti subrendusiam, kad namų ruoša ir darbas už namų bei pareigos vienas kitam ir vaikams nepasidarytų vien tik pareigos. Jei namai pasidaro grindžiami tik pareiga, ne meile, tada krikščionybės nebėra.

Labai daug laiko žmonai reikia praleisti kreipiant dėmesį į mažų vaikų prašymus pažaisti. Labai dažnai namų tvarka pasilieka paskutinėj vietoj. Vyras irgi pavargęs iš darbo kartais mato, kad meilės ryšys tarp jo ir vaikų nėra geras. O kada gi laikas vyrui ir žmonai pasikalbėti ir tarp savęs meilės ryšį gilinti? Gal kiti ir gali dešimt vaikų auginti, bet mes — ne.

Gal kartais už kelių metų mūsų nuomonė tuo klausimu pasikeis. Gal būsim daugiau subrendę. Tada turėsim vėl naujai spręsti. Dabar dar gamta apsaugo mus nuo ketvirto (vaiko maitinimas), bet netrukus vėl reikės vartoti kitas priemones. Mes tai darom, galvodami, kad mes Dievą mylim, jei mes mylim vienas kitą ir tuos vaikus, kuriuos turime. Didesnis skaičius vaikų padidins mūsų problemas.

Pora su trimis vaikais; abu 35-45 m. amžiaus riboje.

"Įdomu, kodėl nepaliestas labai svarbus klausimas: tėvų formavimas. Lietuvybė neišliks tik iš 'gausių šeimų'. Reikia ... brandinti pačius tėvus."

Nei krikščionybė, nei logika neliepia vaikų auginti būriais. Praėjusių laikų kartos gyveno kitose ekonominėse sąlygose ir turėjo kitokį mokslinį išsilavinimą. Kaip ir visam gyvenimui, vaikų auginimui reikia planavimo. Į tai įeina ne tik ekonominės sąlygos, bet ir minimalinės auklėjimo galimybės.

Svarbiausias moterystės tikslas yra vienas kitą mylėti — tik po to seka vaikų gimdymas — kiek leidžia gyvenimo sąlygos. Nėra ko dideles šeimas girti. Jei kalbame apie sekimą Kristaus pavyzdžiu, tai kaip atsakyti į tai, kad savo šeimoj Kristus buvo vienintelis vaikas? Buvo ir bus šeimų, iš kurių gimę vaikai bus garsūs, bet mums nėra įsakyta turėti vaikus tik dėl to, ką jie vėliau atsieks gyvenime.

Įdomu, kodėl brolis Kleinotas nepalietė labai svarbaus klausimo: tėvų formavimo. Vien geri norai nepaveikia gyvenimo... Lietuvybė neišliks tik iš "gausių šeimų". Reikia mums ieškoti priemonių lavinti ir brandinti pačius tėvus. Tada savaime išsispręs klausimas, kiek gimdyti vaikų ir kaip juos išauklėti ne tik gerais žmonėmis, bet ir lietuviais.

Pora — abu 25-35 metų amžiaus riboje; vaikų neturi.

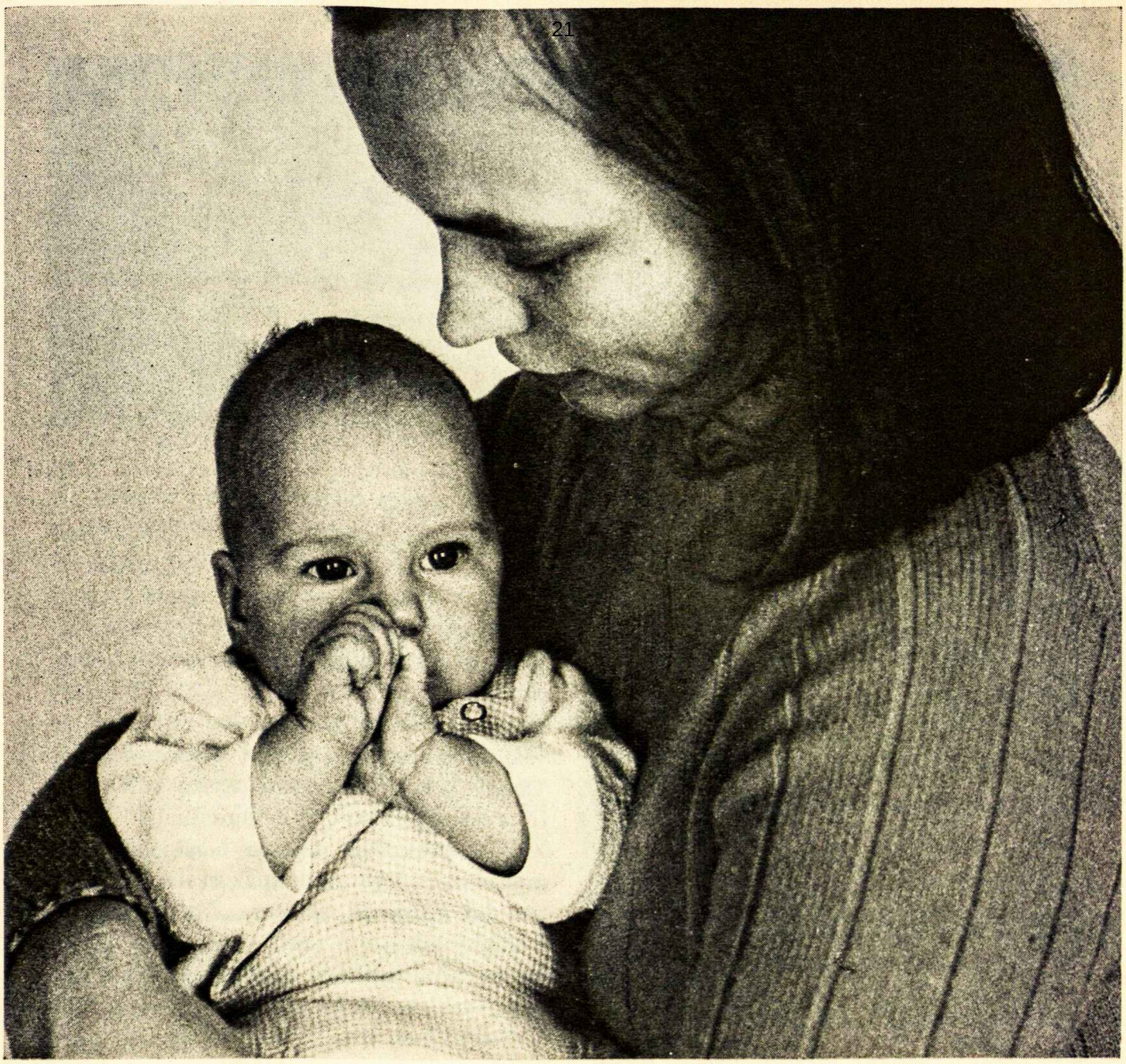

"Bevaikė šeima neturėtų būti skaitoma menkesnė už tą, kurioje yra du ar penki vaikai".

Nors vaikai yra ir lieka tik viena iš svarbiausių moterystės tikslų, tiek pat svarbūs tikslai yra vyro ir žmonos vienas kito papildymas, padėjimas vienas kitam tobulintis ir siekti savo užsibrėžtų tikslų. Jeigu šie tikslai apleidžiami, nukentės vaikų auklėjimas. Moterystės tikslai yra keleriopi; pinasi vienas su kitu. Brolis Kleinotas rašo tik apie vaikų gimdymą, nepaliesdamas kitų tikslų. Tai sudaro labai netikrą vaizdą.

Jis teigia, jog visi turėtų norėti turėti "būrius lietuviukų". Ne visi gali tiek vaikų turėti dėl įvairių priežasčių; svarbu, kad priežastys nėra savanaudiškos ir neprieštarauja Dievo įsakymams. Bevaikė šeima neturėtų būti skaitoma menkesnė už tą, kurioje yra du ar penki vaikai. Ji yra kitokio pobūdžio šeima..

Vaikų turėjimas dar nenulemia moterystės tobulumo. Tai tik reiškia, kad biologinis moterystės tikslas yra atsiektas. Taipogi būrys vaikų dar negarantuoja, kad užaugę, visi bus geri krikščionys ir katalikai.

Mes nė vienas nežinome, ką ateitis mums neša. Nors mes norėtume vienaip, realybė gali pasirodyti nesutaikoma su idealu. Esminis klausimas — ne skaičius vaikų, bet kokybė. Išauginkime tuos, kuriuos turime (nežiūrint skaičiaus) tikrais krikščionimis, lietuviais, vadovaudamiesi krikščioniška sąžine bei morale.

Pora — abu 25-35 metų amžiaus riboje; turi du vaikus.

"Mes negalime įtaigoti mūsų jaunas katalikiškas šeimas, kad žavėtųsi ... šiandien nerealiu "kiek Dievas duos vaikų" samprotavimu. Jaunos šeimos nuo pat pradžios turi turėti nusistatymą, kiek vaikų norės ir pajėgs auginti."

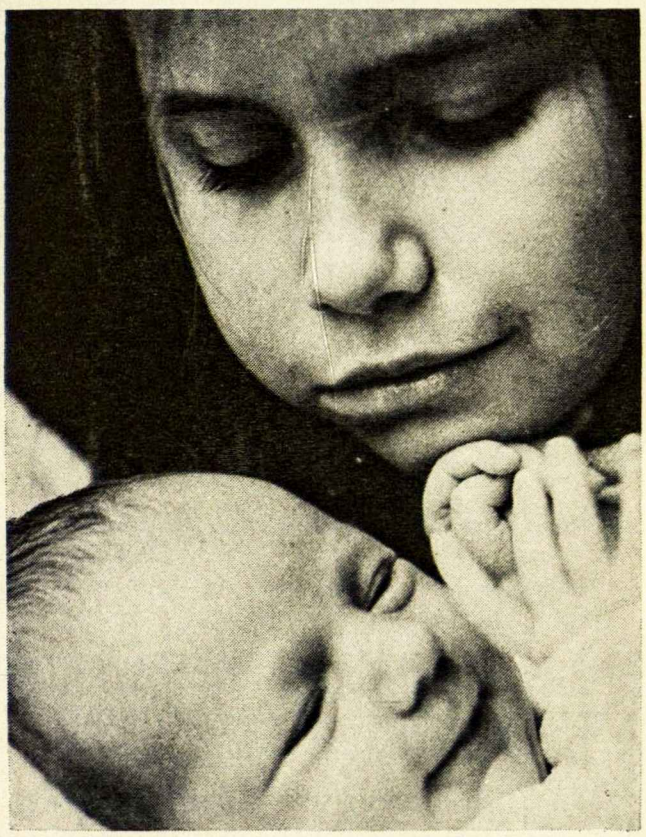

Augau trečiąja vienuolikos vaikų šeimoje. Kai motiną slėgė įvairūs sunkumai, tai mano senelė ramino: "Nesirūpink, kiekvienas vaikas atsineša savo dalią..." Iš tikrųjų, bent aš jaučiau savo dalią Viešpaties ranka. Bet dabar kitas gyvenimas ir šis gyvenimas labai dažnai neša daug griaunančių aplinkybių. Net ir labai religingos bei idealios šeimos sukniumba po našta. Taigi.

Mes negalime įtaigoti mūsų jaunas katalikiškas šeimas, kad žavėtųsi brolio Kleinoto šiandien nerealiu "kiek Dievas duos vaikų" samprotavimu. Jaunos šeimos nuo pat pradžios turi turėti nusistatymą ir planą, kiek vaikų norės ir pajėgs auginti. Manau, idealas yra tarp dviejų ir keturių vaikų, paskirstant mažesniais tarpais, nes tuomet vaikai geriau supranta vienas kitą, arčiau draugauja tarpusavyje ir tėvams lengviau tuomet juos auginti.

Kaip turėti ir išlaikyti tokį šeimos idealą, teks svarstyti. Teks ieškoti tokių kontrolės priemonių, kurios derintųsi su morale, Katalikų Bažnyčia ir savigarba. Aborto legalizavimą atmetu, bet, manau, turėtų būti pripažinta tam tikrais atvejais būtinos išimtys.

Vaikų skaičius šeimoje labai individuali problema. Pati buvau nusiteikusi tris vaikus turėti, bet išauginau tik vieną. Vaikų skaičiaus atžvilgiu mūsų tautinės ir tarptautinės atsakomybės labai prieštarauja, nes pirmuoju atveju reiktų daugiau vaikų auginti, o antruoju mažinti iki vieno.

Ištekėjusi moteris; su vyru — abu 60-70 metų amžiaus riboje; turi vieną vaiką.

"Arba turėsime būrį amerikoniukų, arba ... kelis lietuviukus ... Elitizmas ir keturi vaikai sunkiai telpa po vienu stogu."

Gyvenant šiais laikais Amerikoje, tie žodžiai "būrys" ir "lietuviukas" yra tapę beveik priešingybėmis. Čia, kur lietuvybė šeimoje išsilaiko tik tėvų neatlyžtančių pastangų dėka, reikalas iškyla tokioje šviesoje: arba turėsime būrį amerikoniukų, arba turėsime kelis lietuviukus. Didelės šeimos ekonominių rūpesčių ir dvasinio bei fizinio nuovargio kamuojami tėvai tik išimtinais atvejais pajėgs užauginti lietuviškus lietuviukus. Didelės šeimos tėvai vargiai ar pajėgs visus savo vaikus siųsti į lietuviškas jaunimo stovyklas, suvažiavimus ar lietuviškus parengimus.

Ne. Brolis Kleinotas nesupranta šių dienų lietuviškos šeimos gyvenimo svetimame krašte. Lietuvoje, net ir gatvėje užaugęs vaikas bus lietuviškas lietuviukas. Čia, jei tik tėvai bent truputį apsileis lietuvybės puoselėjimo reikale, vaikas bematant išslys iš sąmoningų lietuvių tarpo. Kai reikalai tokie, geriau du ar tris lietuviukus auginti, negu dešimt amerikoniukų. Jų ir kiti užaugins, o, pagaliau, jau ir Katali-

kų Bažnyčia pripažįsta, kad pasaulio maisto ir energijos ištekliai smarkiai nyksta.

Kalbu iš praktikos. Jau penkiolika metų, kai mūsų šeimoje klega, čiauška, erzinasi, barasi, verkia ir juokiasi vaikai. Šiuo metu jų turime keturis. Nuo gimnazistų — iki vystykluoto kūdikio. Triukšmo ir judesio mūsų namelyje tikrai pakanka. Jaukumo taip pat. Dėkui Dievui, vaikai savo tarpe kalbasi tik lietuviškai, jų tartis pusėtinai gera, o lietuviškasis žodynas gana platus.

Vidutiniškam žmogui, gyvenančiam savo krašte, tikriausia ir pakaktų to, kad vaikai pavalgę, neapdriskę, pusėtinai išauklėti. Bet mudu su vyru esame lietuviai, ateitininkai, atsiradę išeivijoje. Buvome tas "ateitininkiškas elitas" — taip mums buvo kalbama prieš maždaug 20 metų. Mums nevalia užsibarikaduoti nuo gyvenimo kūdikių vonelėmis ir panašiais dalykais. Mes privalome dvasiniai augti, privalome siekti ko aukščiausio savo profesijose, mes, vidurinioji karta, turime būti aktyvūs lietuviškame visuomeniniame gyvenime.

Mielieji, elitizmas ir keturi vaikai sunkiai telpa po vienu stogu. Bent jau mums taip yra nutikę. Tikėkit — bandome tuos visus dalykus daryti. Veikiame ir veikėjaujame. Mokomės ir mokytojaujame. Bet visus tuos darbus galime pradėti tik nuo 10 val. vakaro, kada paskutinis mūsų lietuviukas nueina lovon. Tada prasideda mokymasis ir visuomeniniai darbai, ir tęsiasi dažnai iki 2 val. ryto. Nežinau, kaip ilgai bus galima taip ištverti. Norime ir patys likti kuo arčiau to elito, norime ir savo vaikams sudaryti galimybių juo tapti. Čionykštėje aplinkoje užauginti vaikus jau vien tik padoriais žmonėmis, nei nekalbant apie lietuvybę, reikalauja didelių pastangų ir nemažų finansinių išteklių. Šitoks gyvenimas vargiai ar suartina vyrą ir žmoną. Kai abu pervargę ir persidirbę, kai vos tik pradėjus kalbėtis, atbėga pagalbos ir patarimo prašydamas kuris iš vaikų, toks gyvenimas ilgainiui gali virsti tik "zulinimusi" po vienu stogu.

Taigi, nuoširdus patarimas būsimoms ateitininkų šeimoms; pažinti iš anksto save — ko gyvenime norite atsiekti, koks jūsų pačių psichologinis atsparumas ir sveikata, kokia ekonominė situacija. Nėra tokio dalyko, kaip visoms šeimoms idealus vaikų skaičius. Vieniems idealu tik vienas vaikas, nes jie ekonomiškai ar psichologiškai nepajėgūs tvarkytis su daugiau. Kitiems net penki vaikai — ideali šeima.

Reikia nepamiršti ir to, kad Katalikų Bažnyčios dėka ir šeimos planavimas daugeliu atvejų tampa beveik neįmanomas. Broliui Kleinotui gal ir nežinomos tos dvasinės kančios, per kurias tenka laikas nuo laiko pereiti vyrui ir žmonai, kada vaikų skaičius jau peršokęs numatytą ribą, o pasitaiko toks neaiškus laikotarpis — bus dar vienas ar nebus; ir, kai, paaiškėjus, jog ne, šį sykį nebus dar vieno kūdikio, atsidūsti — "Dėkui Dievui!" Kai taip dėkoji ne todėl, kad norėtum pats bent sykį po daugelio metų, pagaliau truputį atsipūsti, bet todėl, kad jau turimiems vaikams galėtum suteikti stipresnį išsilavinimą. Va, kur kančia. Nejaugi ir po šito galima sakyti, kad žmogaus prigimčiai natūralu gimdyti ir gimdyti vaikus, o jų po tam tikro skaičiaus pradėti vengti — tai ėjimas prieš prigimtį?

Pora, kuri turi keturius vaikus; vyriausias jų penkiolikos metų.

SUSITIKIMAS

TAURA ZARANKAITĖ

Tave sutikau einant gatve.
Gal manęs neprisimeni — bet tu man ir dabar stovi akyse.
Tu, vieniša senutė,
Apsirišus tamsia skarele,
Susirietus,
Žiūrėdama į žemę,
Ėjai lėtais žingsniais.
— o aš skubėjau namo,
Dairydamasi į krautuvės langus,
Važiuojančias mašinas,
Ir žmones.

Pamačiau tave priešaky — jau iš tolo.
— Nebežiūrėjau į krautuvės langus,
Nebegirdėjau mašinų
Ir kitų žmonių nebemačiau.
Tu vis žiūrėjai į žemę.
— O aš vis į tave.

Ir bežiūrėdama — tave pamilau — nors tavo veido nemačiau
Pamilau tave, nes buvai viena,
— Lyg užrakinta savam pasaulyje.

Gailėjaus, kad tau negalėsiu atnešt džiaugsmo,
Kad su tavim negalėsiu pasikalbėt,
Kad su tavim negalėsiu pabūt,
Kad tavęs negalėsiu parsivest į namus.

Artėjom viena prie kitos.
Aš širdy taip nesmagiai jaučiaus,
Kad negalėsiu būt dalis tavo gyvenimo.
Liūdna buvo pagalvot,
Kad kai prasilenksim — tavęs aš niekad daugiau nematysiu.
Ir vėl tu eisi gatve viena,
Žmonių nepastebėta.

Taura Zarankaitė yra Detroito moksleivių ateitininkų Karaliaus Mindaugo kuopos laikraštėlio "Jaunystės Šauklio" redaktorė.
"Susitikimas" yra paimtas iš laikraštėlio 1975 m. kovo numerio.

MEILĖ MŪSŲ TĖVŲ ŽEMEI

Man atrodo, kad mes visi mylime mūsų tėvų žemę Lietuvą. Mes nesam buvę Lietuvoj, bet iš tėvų pasakojimų ir paveikslų mes žinom, kad jos gamta yra labai graži. Mūsų meilė Lietuvai nėra tokia didelė kaip tėvų, bet, jeigu tėvai mums daugiau apie Lietuvą kalba, mūsų meilė darosi didesnė.

Savo meilę Lietuvai parodome eidami į lietuvišką mokyklą ir išmokdami geriau lietuvių kalbą. Mes turėtumėm tarp savęs kalbėt lietuviškai, jeigu mylime Lietuvą. Partizanai savo meilę kraštui parodė net mirdami už Lietuvą. Tai mes galime nors lietuviškai pakalbėt. Kai mes nekalbam lietuviškai, mūsų kalba silpnėja ir mes tolstam nuo Lietuvos.

Kai jaunesni lietuviai nuvažiuoja į Lietuvą, giminės labai džiaugiasi, kad gali susikalbėt lietuviškai. Meilę mes parodome būdami gerais mokiniais ir amerikiečių mokykloj. Būdami gerais mokiniais mes galime pasižymėti pasauly ir Lietuvos vardą garsint. Seniau Amerikos lietuviai Lietuvai meilę įrodė darbais ir aukomis. Ir mes turim dirbti ir priklausyt lietuviškom organizacijom.

Tik mylėdami Lietuvą, dėl jos laisvės dirbdami ir kovodami mes sulauksime laisvos Lietuvos.

Gintas Zaranka
Detroito jaunių kuopa

Tada tu išgirdai mano žingsnius
Ir nedrąsiai pakėlei akis.
Pagaliau pamačiau tavo seną, raukšlėtą veidą.
— Toks smulkus ir meilus.
Tik lūpos ir akys buvo liūdnos.

Kaip troškau parodyt tau,
Kad tu man brangi...

Ir pajutau šypsnį ant mano lūpų.
Aš atidaviau tą šypsnį tau
Kartu su savo meile.

Ir tu tą pajutai...
— Akys prašvito,
Sudžiuvusios tavo lūpos nusišypsojo.

— Tu praėjai...

Bet dabar buvau dalis tavo gyvenimo.
— Džiaugsmo ašara riedėjo skruostu...

knygos

BENDRAS KATALIKŲ IR PROTESTANTŲ VEIKALAS

Neues Glaubensbuch. Der gemainsame christliche Glaube. Herausgegeben von Johannes Feiner und Lukas Virscher. Verlag Herder Freiburg, Basel, Wien. Teologischer Verlag Zuerich. 686 psl.

The Common Catechism: A Book of Christian Faith. "Neues Glaubensbuch" vertimas anglų kalba. Išleido The Seabury Press. 706 psl. 10.95 dol.

Šis stambokas veikalas yra santrauka krikščioniškosios doktrinos, kurią paruošė 40 su viršum katalikų ir protestantų teologų.

Veikalas skirstomas į penkias dalis: 1. Dievo klausimas, 2. Dievas Jėzuje Kristuje, 3. Naujasis žmogus (malonė, laisvė, nuodėmė, Bažnyčia, Krikštas, Eucharistija), 4. moralinė teologija ir 5. protestantų ir katalikų skirtingai aiškinami klausimai (Šv. Raštas ir tradicija, tikėjimas ir geri darbai, moterystė, Marija, popiežiaus neklaidingumas ir kt.).

Ekumeninėje plotmėje iki šiol buvo leidžiamos knygos, kuriose skirtingais klausimais katalikų ir protestantų teologai išreikšdavo savo skirtingus nusistatymus. Šis veikalas skiriasi nuo jų tuo, kad jame tais pačiais klausimais išreiškiama ta pati nuomonė, kuriai pritaria abiejų krypčių teologai. Veikalo įžangoje sakoma, kad čia nebuvo žiūrima tiek į tai, kas krikščionių Bažnyčias skiria, kiek į tai, kas jas jungia. Čia vadovaujamasi mintimi, kad tai, kas mus jungia, yra svarbiau už tuos dalykus, kurie mus skiria. Anot įžangos autorių, šiuo veikalu atrandama, kad kur kas esame artimesni, negu manėme. Daug kur yra paaiškėję, kad iš esmės tikima į tą patį, tik skirtingų Bažnyčių teologai prie kai kurių tiesų skirtingai prieina ar skirtingai pagrindžia (kas būna ir katalikų teologų tarpe). Įžangoje sakoma, kad tikėjimas ir teologų mokslas nėra tas pat: pas teologus gali būti ir yra tokių išvadų iš tikėjimo tiesų, kurios nėra tikėjimo objektas. Vienu žodžiu, įžanga yra optimistiška ir skatina ekumeninį dialogą.

Klausimą apie Dievą autoriai laiko labai svarbiu ir esminiu. Anot jų, kas visais gyvenimo klausimais ieško prasmės, tas sąmoningai ar nesąmoningai ieško Dievo. Tikėjime yra viltis, kad Dievo ir Kristaus pažadai įvyksta ir įvyks ir kad dėl to viskas turi prasmę, nors ji ir nevisada mūsų susekama. Į tokią įvykių prasmę įtikėti mus rengia Senojo Testamento istorija, kuri ruošė žmoniją Kristaus atėjimui. Tokią viltį kiekvienas tikintysis turi turėti ir ją liudyti (1 Petr. 3, 15). Dievo buvimo neigimas, taip vadinama "Dievo mirtis", reiškia skelbti pasaulio ir žmogaus beprasmiškumą, kas praktiškai virsta nihilizmu. Beprasmiškumas žudo norą veikti, planuoti, ko nors siekti.

Kokias perspektyvas numato šios knygos autoriai krikščionių vienybei ar jų susijungimui? Jie konstatuoja, kad pagrindiniai klausimai, kurie XVI amžiuje privedė prie atsiskyrimo, šiandien nėra aktualūs. Anų laikų Reformos šalininkų tvirtinimas, kad "tik tikėjimas išteisina", suderinamas su katalikų anuometiniu teigimu, kad yra reikalingas tikėjimas ir geri darbai (taip pat: Šv. Raštas ir padavimas, Kristus ir Bažnyčia). Suderinimas remiasi aiškinimu, kad tie dalykai nėra lygiaverčiai, todėl pridedamieji dalykai nenuvertina nei Šv. Rašto, nei tikėjimo, nei Kristaus, bet tėra išvados iš pagrindinių tiesų.

BAŽNYČIA IR PASAULIS

Prieš kurį laiką Chicagos studentų ateitininkų draugovė, norėdama kandidatams per kursus duoti ateitininkiškos literatūros perspektyvą, parinko dešimt knygų, kurias, jų nuomone, turėtų perskaityti kiekvienas ateininkas. Jas vertinti paskyrė dešimt studentų, kurie apsiėmė po vieną perskaityti keturių savaičių laikotarpyje. Kursams jie turėjo paruošti vertinimą, kuris trumpai apibūdintų knygą ir nurodytų kam ir kodėl ji galėtų būti įdomi ar naudinga. Šis bandymas labai nustebino ne tik tuos studentus, kurie nemanė, kad jie sugebės prisiversti perskaityti tokius sunkius veikalus ir kurie nustebo, kad daugumoje, tos knygos nėra taip jau labai sunkios, o daugelis net stačiai įdomios. Nustebo ir kursantai, kurie iš dešimties pristatytų knygų drąsiai galėjo pasirinkti vieną sau patinkamą. Štai vienas iš tų vertinimų. ***Red.***

Antanas Maceina: **Bažnyčia ir pasaulis.** 1970.

Paties Maceinos žodžiais, šios filosofinio pobūdžio knygos turinį sudaro apibūdinimas Bažnyčios padėties po II-jo Vatikano Susirinkimo. Ši knyga bus "įkandama" ypatingai susipratusiam katalikui studentui, kuris jau išsprendė savo esminius klausimus tikėjimo atžvilgiu (pvz., ar būti tikinčiu ar ne), ir kuris jau domisi Bažnyčios autoriteto, organizavimo klausimais.

Kalbos atžvilgiu, knyga nesunkiai suprantama; nors nepratusiems prie filosofinio galvojimo reikia persiorientuoti. Maceina tai palengvina savo apytrumpiais sakiniais, aiškiai išdėstytais argumentais. Paprastai mintis pristatoma ir pagrįsta istoriniais faktais. Tolimesnieji sakiniai argumentą vis labiau išplečia, ką nors kitaip, aiškiau paryškina. Autorius yra pridėjęs citatų iš Maritaino, Heidegerio ir kitų teologų, tačiau mažiau su filosofija susipažinusiems skaitytojams tas citatas išaiškina.

(Nukelta į psl. 154)

Teologai prieina prie idėjos, kad krikščioniškosios Bažnyčios turėtų jungtis daugeriopumo pagrindu, kitaip sakant, su savo papročiais, savo religine patirtimi, savo tikėjimo tiesų aiškinimu, stengiantis jų aiškinimą dialogo keliu kiek galima suderinti, kiekvienai priimant pagrindines, pirmaeiles, kristologines tiesas, Kristaus dievybę, kad išganymas ateina per jį, jo malonę ir pan. Daugeriopumo rėmėjai sako, kad daugeriopumas net ir tikėjimo tiesų aiškinime yra krikščionybės dvasinio turtingumo ženklas. Visos krikščionių Bažnyčios turi savo dvasios turtų ir praktikų, kuriomis gali visą krikščionybę praturtinti. Čia palyginama su tuo, kad ir pačioje katalikų Bažnyčioje yra skirtingų teologinių mokyklų, kurios prie tų pačių tiesų prieina iš įvairių pusių ir net savo tarpe "kovoja", kaip pvz. dominikonai ir jėzuitai.

Šis bendras veikalas yra katalikų ir protestantų teologų pastangų vaisius išryškinti tai, kas juos, kaip krikščionius, jungia, ką jie gali sutartinai priimti. Tomis pastangomis nesiekiama išblėsinti krikščioniškojo tikėjimo. Priešingai, jomis siekiama rasti bendrų atsparos ir stiprybės pagrindų.

Kun. Alfonsas Grauslys

Alfonsas Grauslys, katalikų kunigas, pamokslininkas, yra parašęs daug straipsnių ir dvi religines knygas — "Ieškau Tavo veido" ir ką tik atspausdintą "Šviesa tamsoje".

laiškai

SPAUDA APIE "ATEITĮ"

"Ateitis", 1975 m. Nr. 2 — Naujos redakcijos rankose "Ateitis" iš tikrųjų tampa visos gausios Ateitininkų Federacijos žurnalu. Straipsniai, problemų kėlimas, dėmesys gyvenamam laikui ir amžinosioms idėjoms, savoji kūryba puslapiuose pažarstoma taip, kad jie tampa atsirinktiniu skaitiniu tiek sendraugiui, tiek studentui, moksleiviui, tiek aplamai kiekvienam šviesesniam lietuviui.

Žurnalistine prasme redakcija moka organizuoti medžiagą taip, kad ji patraukia akį ir širdį. Labai gerai, kad tam tikrose situacijose ir aktualijose pabrėžtinai spustelėjama. Tokiu puikiu pavyzdžiu gali būti viso būrio reakcija į prof. dr. A. Maceinos laišką.

"Draugas", kovo 28 d.

"Ateitis". 1975 m. Nr. 3. — Džiugu stebėti, kad kiekvienas naujas šių metų "Ateities" numeris daros įdomesnis, akiai patrauklesnis, alsuojantis gyva ir jaunatviška dvasia. Skaitytojus šiame numeryje, žinoma, labiausiai patrauks tie puslapiai, kuriuose prof. dr. Antanas Maceina atsako jo viešą laišką Ateitininkų Federacijos vadui komentavusiems, ir tie, kuriuose spausdinamas platus interview su šešiais studentais ateitininkais, neseniai pabuvojusiais okupuotoje Lietuvoje. Ir kitų temų įvairu-

AUKOS STATOMAM KRYŽIUI

Minint Valančiaus ir šių laikų Bažnyčios persekiojimus bei lietuvių katalikų ištikimybę Tikėjimui, 1975 m. jubiliejinėje ateitininkų stovykloje Dainavoje bus pastatytas lietuviškas kryžius. Ateitininkų Federacijos valdyba prašo kiekvieno moksleivio, studento ir sendraugio paaukoti šiam tikslui po vieną dolerį. Aukas prašom teikti savo kuopos, draugovės ar skyriaus iždininkui.

(iš psl. 153)

Savo idėjas autorius pristato penkiuose skyriuose. Pirmame, "Priešingybių proverža pasaulyje", Maceina nagrinėja du sąjūdžius, kurie iškilo II-Vatikanui pasibaigus. Abu sąjūdžiai priešingai supranta, kaip Bažnyčia gali sykiu "eiti į visą pasaulį" ir kartu būti "iš pasaulio". Antrame skyriuje, "Bažnyčios šiandienėjimas", Maceina nagrinėja Bažnyčios uždavini keistis su pasauliu iš naujo atskleisdžiant "Dieviškojo apreiškimo turinį". Kadangi demokratinė samprata pasaulyje bręsta, Maceina randa reikalą nagrinėti "Bažnyčios demokratėjimą" trečiame skyriuje, o ketvirtame nagrinėja "Bažnyčios tautėjimą". Gale visos mintys sutrauktos bendra savo reikšme "Bažnyčios vieta pasaulyje" skyriuje.

Knygoje diskutuojami klausimai, mano nuomone, labiau tinka laisvai, pozityviai apie Bažnyčią apsisprendusiam katalikui — tas, kuris dar turi nutarti, ar jam tikėjimas svarbus, joje galėtų nerasti prasmės. Bendrai tat, knyga suprantama, įdomi ir trumpa. Studentas ateitininkas nenusiviltų ją perskaitęs.

Augusta Šaulytė

Augusta Šaulytė, Chicagos studentų ateitininkų draugovės narė, studijuoja chemiją magistro laipsniui įgyti ir dėsto Chicagos Aukštesniojoje Lituanistikos Mokykloje.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Dr. Henrikas Lukaševičius. VIENAS MAŽAS GYVENIMAS. Linksmi ir liūdni autobiografiniai pasakojimai. Išleido Akademinės Skautijos Leidykla, 8913 So. Leavitt St., Chicago, IL. 60620. 189 psl. Kaina 5 dol. Nepretenzingai žmogiškas aprašymas gyvenimo kelionės, prasidėjusios nuo Miškinių, per Vilniu, Rygą, Berlyną, Pragą, Paryžių, Rio de Janeiro ... iki New Yorko.

TĖVYNĖS SARGAS. 1974 m. Nr. 1 (33). Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. Red. dr. Domas Jasaitis. Leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Šis numeris yra skirtas prel. Mykolui Krupavičiui prisiminti. 192 psl. Kaina 5 dol. Gaunamas pas adm. Antaną Razgaitį, 1932 Beach Channel Dr., Apt 1A, Far Rockaway, N. Y. 11691 ir LKDS Centro Komitete, 4050 S. Campbell, Chicago, IL. 60632.

MOTERIS. Lietuvių Moterų žurnalas. Leidžia Kanados Lietuviu Katalikiu Moteru Draugija. 1975 m. Nr. 1 (103). Red. Nora Kulpavičienė. Adm. Bronė Pabedinskienė. Red. ir adm. adresas: 1011 College St., Toronto, M6H 1A8, Canada. Turinyje: P. Gaučio str. "Moteru sąjūdis mūsų dešimtmetyje", K. Brazaitienės "Lietuvė moteris vestuviniuose papročiuose", poezija, įvairūs skyriai. Iliustruojamas lietuvių moterų dailės darbais.

mu bei šakotais kūrybiniais užmojais "Ateitis" tampa tikru tradicijos ir modernumo stebuklu.

"Draugas", balandžio 12 d.

JAUNIMO KONGRESAS

Pasaulio lietuvių jaunimo trečiasis kongresas mūsų Šiaurės Amerikoje yra neeilinis ne tik tuom, kad galėsime vykti į tolimas šalis pasisvečiuoti, bet ir dėl rimtesnių priežasčių. Pietų Amerikoje dėka Antano Saulaičio ir eilės kitų ten besidarbuojančių vyksta gan smarkus lietuvių atgimimas ypačiai jaunimo tarpe. Jaučiu, kad tam pagyvėjimui duoti "dvasinės stiprybės" reikės siųsti gerus žmones iš Šiaurės Amerikos. Be to, šiame kongrese numatoma svarstyti daug tokių dalykų, kurie yra susiję su tolimesne lietuvių jaunimo veiklos ateitimi. Šiaurės Amerikos lietuvių įnašas tame kongrese, be abejo, turės lemtingos reikšmės jo pasisekimui.

Siekdamas tinkamai informuoti apie Kongresą ne tik plačiąją lietuvių visuomenę, bet ypačiai lietuvių jaunimą, randu reikalą užmegzti gerus ryšius su įvairia lietuvių jaunimo spauda. Šiuomi prašau ir kviečiu "Ateitį" į talką, informuojant apie Kongresą ateitininkus.

Iš Washingtono kas kelias savaites mes išsiunčiame pluoštą įvairios informacijos raštu — "Kongreso informaciją". Tokias specialiai paruoštas žinias gauna visa eilė mūsų spaudos bendradarbių, didžioji dauguma jaunų, kurie šia informacija naudojasi ruošdami įvairius straipsnius lietuvių spaudai. Suprantu, kad "Ateitis" yra žurnalas ir paprastai nespausdina eilinių korespondencinių straipsnių. Tai nėra jo paskirtis. Tačiau mūsų siunčiama informacija gali duoti gerą pagrindą norinčiam parašyti labiau problematišką straipsnį, kuriame būtų pateikiama daugiau perspektyvinės informacijos, arba siūloma kokia nuomonė, arba reiškiama kokia kritika.

Mano nuomone, gal geriausia būtų paskirti vieną asmenį, kuris specialiai rūpintųsi informacija apie Kongresą "Ateityje". Turiu ir siūlymą — Petrą Kisielių iš Cicero. Jis aktyviai reiškėsi pernai gruodžio mėnesį įvykusiame specialiame suvažiavime Kongreso reikalais, yra Jaunimo tarybos Amerikoje narys ir gyvai domisi Kongresu.

Romas Sakadolskis

Petras V. Kisielius sutiko "Ateičiai" ruošti informaciją apie rengiamą lietuvių jaunimo kongresą. Šiuo sutikimu jis įsijungia į "Ateities" redakciją, į kurią jis buvo kviečiamas jau anksčiau. **— Red.**

LIETUVOS REIKALU

Puiku, kad atsiliepėte. Dėkoju Jums už 1975 m. kovo 5 d. žodžius (taip pat žr. "Ateitį", kovo nr. 79 psl. — Red.). Štai mano sugestijos ir siūlymai:

Mano nuomone, reiktų skirti apie 2 puslapius kiekviename "Ateities" žurnalo numeryje (bent kurį laiką) visų ateitininkų įvedimui į konkretų Lietuvos laisvinimo darbą. Senieji beveik nieko nedaro šioje srityje; nieko nedaro ir jaunieji (su labai mažomis išimtimis).

Pradedant tą skyrelį, reiktų duoti neilgą (vieno puslapio ar pan.) gabaliuką, atkreipiant visų dėmesį, kad yra šimtai darbelių Lietuvos laisvinimo žygyje, kurių atlikimui ir vykdymui turėtų kiekvienas geros valios lietuvis skirti pilną dėmesį ir bent keletą tų darbelių atlikti kasmet. Tame pačiame numeryje būtų galima nurodyti ir pirmąjį konkretų darbelį — pavyzdžiui, laiško parašymą Lietuvos bylos reikalu JAV-bių prezidentui ar Valstybės sekretoriui (duotinas ir laiško pavyzdys).

Kituose numeriuose nurodyti ir duoti pavyzdžius laiškų, kurie rašytini laikraščių ir žurnalų redaktoriams Lietuvos bylos reikalu (Letters to the Editor). Nurodytina, kas tuose laiškuose akcentuotina ir kaip jie rašytini, kad būtų paskelbti.

Vėliau tame skyrelyje nurodytina, kaip išgauti vedamuosius Lietuvos bylos reikalu savo skaitomuose amerikiečių dienraščiuose ar savaitraščiuose. Tai galima laimėti, jei tik tinkamai į redaktorius kreipiamasi.

Daug galima laimėti iš kolumnistų ("columnists"), kurie savo straipsnius perleidžia per šimtus dienraščių. Kodėl iš jų neišgauti Lietuvos bylos reikalu straipsnių? Čia vėl reikia tinkamo į juos kreipimosi ir, žinoma, pasiųsti jiems geros medžiagos. Man yra pavykę išgauti bent iš 10 kolumnistų straipsnius Lietuvos bylos reikalu.

Reikia masinio laiškais bombardavimo krašto legislatorių. Tai būtinybė! Legislatoriai laiškų iš lietuvių tegauna labai maža. Priežastis — dauguma lietuvių nežino savo kongresmanų ar senatorių vardų ir pavardžių, nežino kaip tuos laiškus rašyti, ir pan.

Studentai galėtų daug laimėti Lietuvos bylos reikalui per kolegijų ir universitetų spaudą. Čia vėl reikėtų nurodyti kas rašytina, kaip rašytina ir pan. kolegijų bei universitetų dienraščiams ir kitiems tų institucijų leidiniams.

Tai tik viena ar kita sugestija. Jų būtų galima duoti dešimtimis ar net šimtais. Mano supratimu, visa lietuviška veikla yra tiek reikalinga ir naudinga, kiek ji patarnauja pavergtiesiems ir Lietuvos laisvės reikalui. Jei to nėra, tuo atveju yra tik laiko, pastangų ir pinigų gaišinimas ir mėtymas be reikalo.

Jei tam darbui (tam skyreliui) reiktų talkos, mielai mėginčiau prikišti savo pirštus. Parašykite.

L. Valiukas

Jūsų pasiūlymams pilnai pritariame ir mielai laukiame Jūsų prisidedant prie jų įgyvendinimo. **— Red.**

veikla

MOKSLEIVIŲ STUDIJŲ DIENOS
Dainava

Po ilgos kelionės pagaliau priartėjome prie Dainavos. Įvažiavus pro vartus mus pasitiko iškabinti plakatai su "juokingais" užrašais. Nekantriai važiavome toliau keleliu. Pastebėjome, kad Dainava buvo labai tyli, gal pati nežinodama, kad už kelių trumpų valandų susirinks didelė gauja energingo jaunimo ir sutrukdys šį gamtos ramumą.

Mašina sustojo prie Baltųjų Rūmų. Išlipome sustingusiomis kojomis, nes kelionė buvo labai ilga ir sunki. Visą kelią iš Clevelando siautė baisi sniego pūga ir abejojome, ar visiems pasiseks šį vakarą pasiekti Dainavą. Radome dar tik du atvažiavusius, bet dar buvo anksti ir tikėjomės, jog greitai, ir daugiau atvyks.

Staiga kažkas šūktelėjo. Pažiūrėjome pro langą ir pamatėme artėjančią mašiną. Pribėgome prie durų pasveikinti naujai atvykusius. Pamažu stovyklautojų skaičius didėjo ir susirinko 65 moksleiviai iš septynių kuopų.

Devintą valandą, daugumai susirinkus, Linas Mikulionis, vienintelis iki šiol atvykęs vadovas, atidarė studijų dienas, paskelbdamas stovyklos taisykles. Daugumai šios taisyklės buvo gerai žinomos, nes visose stovyklose, kursuose ar studijų dienose jos yra panašios.

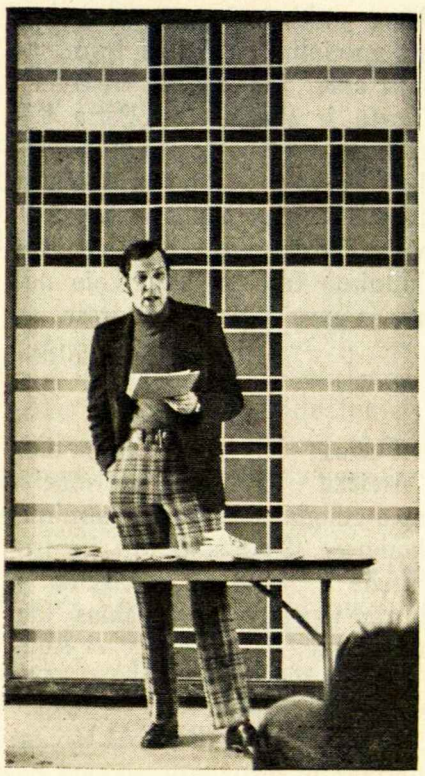

Romas Bublys kalba apie religijos padėtį Lietuvoje, o Povilas Žumbakis aiškina, kaip ši padėtis įpareigoja ateitininką.

Vakarinėj programoj buvo rodomos skaidrės iš praėjusių moksleivių ir jaunučių stovyklų. Juokas aidėjo po visą salę, kai pamatėm draugų kūdikiškus veidus iš senų jaunučių stovyklų. Po daug prisiminimų, o dar daugiau juoko vadovai pasakė, kad turime pusvalandį laiko prieš tylą, tai dauguma išėjo laukan pakvėpuoti grynu oru prieš einant gulti. Keletai minučių praėjus, pasigirdo vadovo balsas, raginantis mus eiti į vidų. Nenoromis ėjome prie Baltųjų Rūmų, dar prašydami, kad galėtume pasilikti lauke dešimčiai minučių. Bet dauguma jau buvo viduj, tai daug negalėjome priešintis.

Greitai užmigome, nes po ilgos kelionės buvome labai išvargę. Bet kaip visada, keli dar negalėjo atsišnekėti su seniai matytais draugais.

Šeštadienio rytą, po pusryčių

Moksleivių studijų dienų dalyviai Dainavoje.

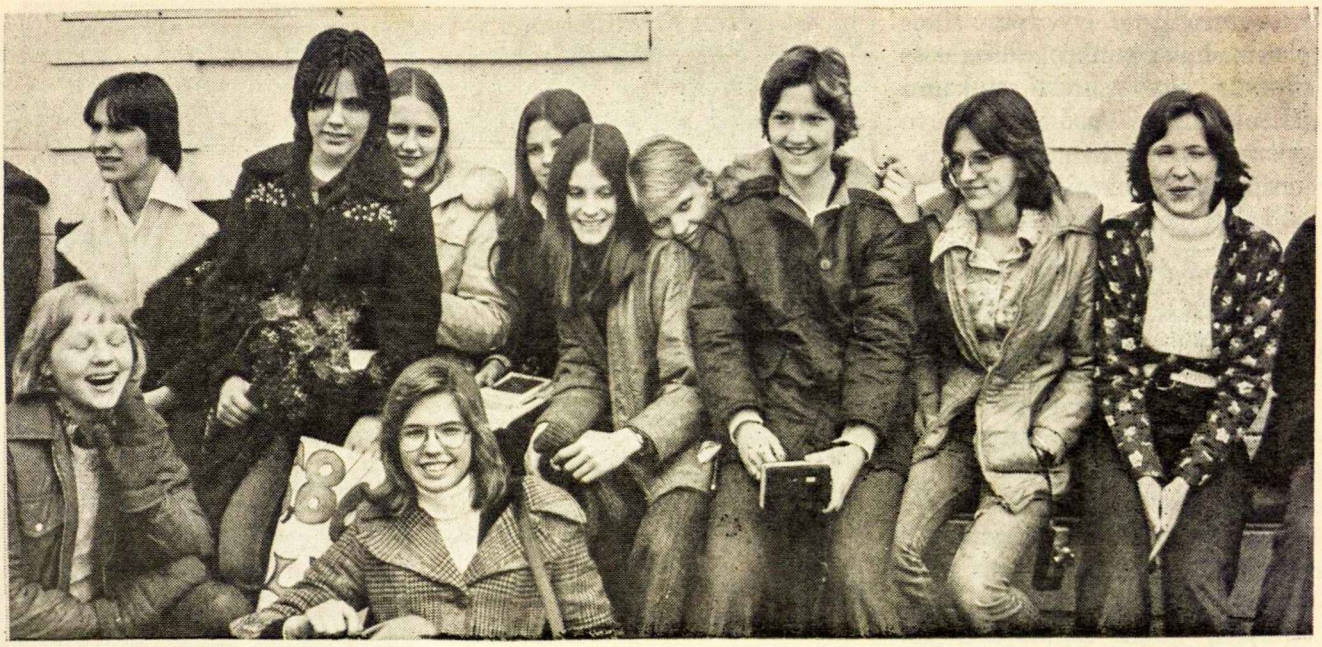

Kursantės laukia sekančios paskaitos.

pradėjome studijų dienų programą. Šių studijų tema buvo: Kaip dabartinė Lietuvos padėtis įpareigoja moksleivius.

Clevelandietis p. Romas Bublys skaitė pirmąją paskaitą, kurioje jis supažindino stovyklautojus su dabartine religijos padėtimi Lietuvoje, skaitydamas ir paaiškindamas ištraukas iš Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos. Po paskaitos sekė diskusijos, per kurias buvo svarstomi du klausimai: 1. Kokiu būdu reikia pristatyti kroniką savo kuopai. 2. Kodėl kronika laikoma "antisovietine propaganda".

Trumpai pertraukai pasibaigus, ėjome atgal į salę pasiklausyti Viktoro Nako paskaitos apie BATUNą ir pasaulio reagavimą į Pabaltijo problemas.

Po pietų buvo laisvalaikis. Nemažas skaičius stovyklautojų susirinko sporto aikštėje žaisti krepšinį. Kiti ėjo pasivaikščioti ar kaip kitaip praleisi laiką.

Laisvalaikiui pasibaigus, rinkomės salėje paskutinei paskaitai. Iš Chicagos atvykęs adv. Povilas Žumbakis aiškino, kaip dabartinė Lietuvos padėtis įpareigoja moksleivius. Gale paskaitos jis, perskaitęs ištrauką iš "Chicago Tribune", supažindino mus su H. Kissingerio noru pripažinti Pabaltijo valstybių inkorporaciją į Sovietų Sąjungą. Tai išgirdę, rašėme laiškus prezidentui, prašydami šito nepadaryti.

Vakare turėjome linksmavakarį, kuriam buvo pravesti įvairūs nauji žaidimai. Visi lakstėme, vaidinome, atsigaivindami po ilgos paskaitų dienos. Greitai laikas prabėgo ir vadovai prašė visų eiti į kambarius gulti, bet jie žinojo, kad nebus taip lengva stovyklautojų priprašyti, nes buvo paskutinis vakaras studijų dienose. Pagaliau visi išsiskirstė į savo kambarius, bet vis tiek kalbėjosi ir triukšmavo iki anksty bo ryto.

Sekmadienio rytą stovyklautojai kilo su saule, kad galėtų kuo greičiau pasiruošti kelionei namo. Tie, kurie dar nebuvo išvažiavę, susirinko salėje išklausyti šv. Mišių, kurias atnašavo kun. J. Staškevičius.

Buvo sunku atsiskirti su draugais tik trumpą savaitgalį kartu praleidus. Grįždami namo galėjome tik prisiminti malonias studijų dienas ir nekantriai laukti moksleivių stovyklos.

Tomas Palubinskas

Viktoras Nakas apibūdina BATUNą ir pasaulio reakciją į Pabaltiją.

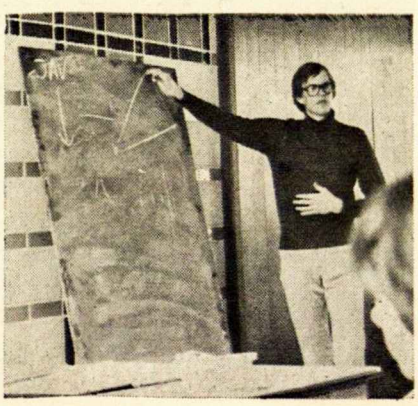

PROGRAMA PASIRUOŠIANT STUDENTŲ ATEITININKŲ ĮŽODŽIUI

Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdybos rūpesčiu buvo paruošta programa kandidatams pasiruošti studento ateitininko įžodžiui. Programos tikslas — ne tik suvienodinti, bet ir pagerinti pasiruošimą. Programos paruošimui vadovavo Saulius Girnius Chicagoje. Čia pateikiame programos svarbesnes mintis.

Programos tikslas: Šios programos tikslas yra supažindinti kandidatą su ateitininkų organizacija, istorija ir ideologija, kad jis galėtų sąmoningiau nutarti, ar jis tikrai yra pasiryžęs duoti ateitininkų įžodį.

Programos metodas: Praeityje kandidatų ruošimas vykdavo atskirai įvairiose draugovėse, dažnai su greitai sumestomis programomis, kad tik kandidatai suspėtų duoti įžodį per vietovės metinę šventę. Dažnai rengėjai neturėjo aiškaus tikslo ir nebuvo jokio sąjunginio masto vieningumo. Paruošimas buvo grindžiamas paskaitomis ir dis-

kusijomis. Betgi įvykdyti šiuos planus buvo sunku: didžiausias rūpestis buvo surasti tinkamų paskaitininkų, ypač jei buvo griežtai nustatyta tema; į diskusijas dažniausiai įsijungdavo tik keletas, o dauguma tylėdavo.

Šios programos esminis ruošimo metodas nebus paskaitos, bet vyresnio studento ar jauno akademiko vedamas mažas būrelis, kur kandidatai turės paskaityti straipsnius ar knygų ištraukas ir pristatyti jų mintis būreliui diskutuoti. Tuo būdu kandidatai ne tiktai tiesioginiai susipažins su svarbiausiais ateitininkų raštais ir bent vieną straipsnį giliau išstudijuos, bet ir turės progos žodžiu pasireikšti.

Būreliai turi būti maži, tarp 2 ir 10 kandidatų, nes tik tada visi galės aktyviai dalyvauti. Vietovėse, kur yra daug kandidatų, reikia sudaryti keletą būrelių. Yra labai svarbu, kad būrelio vadovai ar vadovės būtų pajėgūs, nes nuo jų didele dalimi priklausys būrelio pasisekimas. Jie turės viską koordinuoti, pravesti diskusijas ir prižiūrėti, kad kandidatai pasiruošia. Tinkamiausi būrelio vadovai būtų jau bakalaurą įsigyję studentai, susipažinę su ateitininkų veikla ir pasaulėžiūra. Būrelių susirinkimai prasideda skaitymu iš šv. Evangelijos. Tada perskaitomas įžodis, kad visiem būtų aišku, ko siekiama šiuo susirinkimu.

Be pristatymų, kiekvienas kandidatas ruošia referatą. Referatas turi būti 500-1000 žodžių ilgio. Tema gali būti vadovo arba pačio kandidato pasiūlyta tema. Referatai turėtų būti pakankamai aukšto lygio, kad juos būtų galima įdėti į "Ateitį" ar "Gaudeamus". Kandidato egzaminas bus referato apginimas. Kiekvienas kandidatas perskaito savo referatą ir atsako į kitų būrelio narių ir egzaminavimo komisijos klausimus. Egzaminavimo komisija galutinai sprendžia, ar leisti kandidatui priimti įžodį. Šią komisiją sudaro draugovės dvasios vadas, pirmininkas (arba vicepirmininkas) ir būrelio vadovas.

A. A. INŽ. MARCELINO RIMKAUS NETEKUS

Kovo 14 d. vakare pasiekė mus liūdna žinia, kad Wisconsine besportuodamas staiga mirė elektronikos inžinierius Marcelinas Rimkus, palyginus dar jauname amžiuje — vos 51 metų.

Marcelinas gimė ir augo neturtingoje sargo šeimoje Tverų miestely. Jaunas atsidūrė Vakaruose — vienas be giminių. Vokietijoje baigė gimnaziją. Atvykus į Ameriką, svarbiausi jo tikslai buvo mokslas, Lietuva, religija ir sportas. Ką jis galvojo, tą ir vykdė: dirbdamas lankė ir baigė universitetą, tapdamas elektronikos inžinierium.

Marceliną aš pažinau prieš keletą metų. Mus suvedė sportas, gal geriau sakant — šachmatai. Jis visada ne tik kalbėdavo persunktas Lietuvos meile, bet ir stengėsi palaikyti tarp lietuvių vienybę, skatinti tarp jų sugyvenimą, vengti ką nors užgauti. Tai buvo jo, kaip gero lietuvio — inteligento, savybė. Marcelinas neužsidarė tarp kambario sienų: bendradarbiavo organizacijose. Jis buvo uolus ateitininkų "Kęstučio" korporacijos ir L. R. Katalikų Susivienijimo narys, dažnai patardamas bei įnešdamas vis ką nors naujo — gero. Jo veikimas taipgi buvo ryškus Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos Rėmėjų organizacijoje, kuriuoj jis dirbo iš noro padėti kenčiančiai Lietuvai. Kada jį susitikdavau, jo pokalbiuose vyravo temos apie mokslą, Lietuvą, religiją ir sportą. Atrodo, šių dienų "modernizmas", linksmas gyvenimas ir pokyliai tartum jo nelietė. Buvo didelis katalikiškos spaudos skaitytojas ir remėjas. Jis liko ištikimas ateitininkų idealams iki mirties. Troško aplankyti kenčiančią Lietuvą, bet likimas taip lėmė, kad Šv. Kazimiero kapinės Chicagoje jo kūną priglaudė svajonėms neišsipildžius.

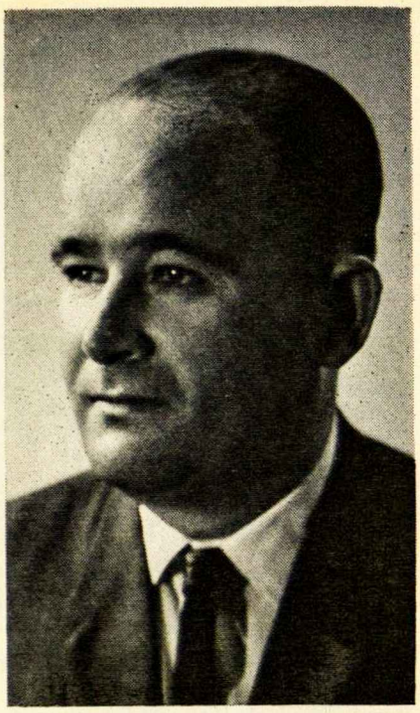

A. a. Marcelinas Rimkus

Jonas Prunskis

Susirinkimai: Programa suskirstoma į keturius susirinkimus. Pirmas susirinkimas: 1. susipažinimas su programa, 2. ateitininkų įžodis, 3. ateitininkų organizacinė struktūra ir dabartiniai vadai, 4. ateitininkų ženklas, šūkis ir himnas. Antrame susirinkime kandidatai, pasiskirstę temomis, kalba apie ateitininkų istoriją: 1. trumpa informacinė istorija, 2. Pr. Dovydaičio "Trys pamatiniai klausimai", 3. St. Šalkauskis. Trečiame susirinkime kalbama apie katalikiškumą: 1. Ateitininkų principų bei pareigų oficialioji redakcija, 2. Pasauliečių vieta Bažnyčioje, 3. klausimai ir diskusijos su dvasios vadu. Ketvirtame susirinkime svarstomi kiti principai: 1. tautinės moralės pagrindai, 2. inteligentiškumas kaip žmogiškas šviesumas ir 3. visuomeniškumas kaip žmogiškas jautrumas.

Paruoštoje programoje nurodomos knygų vietos (iš "Ateitininkų ideologijos", "Ateitininkų vadovo", "Idealo ir laiko" ir kt.) bei straipsniai iš "Ateities" ir "Aidų" kaip svarstomų temų šaltiniai.

Nauja programa paruošta rūpestingai, su reikiamu dėmesiu. Tikimasi, kad jos laikysis visos draugovės paruošdamos kandidatus įžodžiui.

Cicero, Ill., moksleiviai rašo laiškus senatoriams, prašydami nepripažinti Lietuvos Sovietų Sąjungai.

JUBILIEJINĖS STOVYKLOS PROGRAMA

Rugpiūčio 24-31 dienomis Dainavoje įvyks Ateitininkų Federacijos bendroji stovykla. Skelbiama jos programa.

Stovyklos atidarymas sekmadienį, rugpiūčio 24 d. 1. Dr. P. Kisieliaus žodis. 2. Ko laukiame ir ko tikimės iš šios stovyklos, pasakys jauniausias stovyklautojas.

Kiekviena stovyklos diena turės savo pagrindinę mintį. Rugpiūčio 25 d., pirmadieniui tokia mintis numatyta — Istorinė mūsų misija, šaknys ir akiračiai. Paskaitos: 1. Valančiaus mostas ir dinamika, ruošiant tautą ateičiai, 2. Ateitininkų misija penkių dimensijų perspektyvoje.

Antradienis, rugp. 26 d. Pagrindinė mintis: Tautinė mūsų atsakomybė dabarty. Paskaitos: 1. Komunistinė tautų politika Lietuvoje, 2. Lietuvos kronika — žmogaus laisvės šauklys ir herojinės krikščionių kovos liudytojas.

Trečiadienis, rugp. 27 d. Pagrindinė mintis: Ateitininkai pasaulėžiūrinėje ir socialinėje konfrontacijoje. Paskaitos. 1. Marksizmo grėsmės šaknys krikščioniškajai civilizacijai, 2. Socialinė krikščionių doktrina perspektyvinėje ateitininkų veikloje.

Ketvirtadienis, rugp. 28 d. Pagrindinė mintis: Moralinė dabarties krizė ir atsparos bei kovos reikalas. Paskaitos: 1. Moralinis lūžis ir pasimetimas Vakarų pasauly ir jo poveikis mūsų visuomenei. Svarstybos: Moralinė revoliucija kaip globalinis uždavinys.

Penktadienis, rugp. 29 d. Pagrindinė mintis: ateitininkai kultūrų integracijos akivaizdoje. Paskaita: Kultūriniai mūsų uždaviniai, atsižvelgiant į Lietuvos ir išeivijos padėtį. Svarstybos: Kokios yra perspektyvos išauginti kūrybingą ateitininką dviejų kultūrų sankryžoje.

Šeštadienis, rugp. 30 d. Ateitininkų koncentrikos problema. Paskaitos: 1. Kristocentrinis humanizmas — ateitininkų dimensijų viršūnėje. 2. Povatikaninės Bažnyčios pulsas pasauly ir mūsų būty.

Sekmadienis, rugp. 31 d. Stovyklautojų supažindinimas su Prano Dovydaičio monografija. Kalba monografijos autorius dr. Juozas Girnius.

Stovykloje dalyvaus moksleiviai, studentai ir sendraugiai.

Cicero, Ill., jauniai ateitininkų šventėje.

TRUMPAI

— **New Yorko ateitininkai** kartu su kitais vienetais balandžio 13 Kultūros Židinyje surengė prof. Juozo Brazaičio pagerbimą. Šalia pasakojamų apie jį prisiminimų, taip pat buvo parodytas jo gyvenimas skaidrėmis, balsas magnetofono juostose. Buvo skaitomos ištraukos iš jo raštų.

— **Baltimorės ateitininkams,** pagal Lietuvių Religinės Šalpos išleistą Maldos Kalendorių, yra skiriama birželio 19 maldai už Lietuvos nepriklausomybę ir Bažnyčios laisvę.

— **Philadelphijos ateitininkams,** pagal Lietuvių Religinės Šalpos išleistą Maldos Kalendorių, skiriama birželio 20 maldai už Lietuvos nepriklausomybę ir Bažnyčios laisvę.

— **Chicagos** ateitininkų šventę surengė sendraugiai gegužės 4 d. Šventėje dalyvavo ir moksleiviai bei studentai.

— **Baltimorės** ateitininkai balandžio 6 kvietė visus tautiečius dalyvauti Mišiose už persekiojamus brolius ir seses pavergtoj Lietuvoj.

Dalia ir Arūnas Polikaičiai deklamuoja Lietuvių Televizijoje per Vasario 16 šventę Chicagoje.

MOKSLEIVIAI

— **Rinkiminis** Moksleivių Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas įvyks birželio 21 d. stovyklos metu Dainavoje. Bus renkama nauja MAS centro valdyba.

— Moksleivių Ateitininkų Sąjungos archyvas steigiamas "Anapilyje" prie Toronto, Kanadoje.

— MAS centro valdyba išleido savo aplinkraštį, 10 nr., datuotą kovo 4 d. su MAS žiniomis ir prasmingomis ses. Ignės Marijošiūtės pateiktomis mintimis apie maldą.

— **Hamiltono** Al. Stulginskio moksleivių ateitininkų kuopos metinė šventė vasario pradžioj. Vasario 7 — linksmavakaris; vasario 8 d. — tradicinis kaukių balius; vasario 9 — Mišios, pusryčiai, įžodis, suvaidintas scenos vaizdelis.

— "Jaunystės Šauklys", Detroito moksleivių ateitininkų Karaliaus Mindaugo kuopos laikraštėlis, redaguojamas Tauros Zarankaitės, pasirodė nauju — kovo numeriu. Kuopa turi visą eilę pajėgių narių jaunatviškai protauti ir lietuviškai rašyti. Tikrai verta jiems burtis aplink šį kuopos laikraštėlį. Ir "Ateitis" laukia jų rašinių (šio "Ateities" numerio 150 psl. spausdiname Tauros eiles iš kuopos laikraštėlio).

— **Chicagos Lipniūno** kuopa kovo 24 turėjo priešvelykinio susikaupimo vakarą. Buvo skaitomos religinės mintys, giedama palydint gitara, melstasi ir pasiaukota Mišiose.

— **Chicagos Prano Dielininkaičio** kuopos moksleiviai balandžio 5 popietę turėjo margučių ritinėjimo šventę. Gegužės 3 įvyko kuopos šventė.

— **Toronto** moksleiviai ateitininkai į savo veiklą prasmingai įjungia ir labdaros darbus. Balandžio 5 jie lankė senus ir sergančius lietuvius prieglaudose ir ligoninėse.

— **Los Angeles Mačernio** kuopa balandžio 12 surengė "Pavasarinę puotą", šokius, o gegužės 4 iškylą į kalnus.

— **Moksleivių ateitininkų stovykla** vyresniesiems ir jaunučiams ruošiama Wasagoje liepos 20-rugpiūčio 2 d. Toronto ateitininkų su MAS centro valdybos pagalba.

STUDENTAI

— **Montrealio** studentai dar neseniai tesusipažinę su ateitininkų organizacija. Sausio 25 d. surengė studijų dieną tema "Ateitininkai — kas mes esame?". Buvo kalbėta apie ateitininkų įsikūrimą, ideologiją ir organizacijos struktūrą. Studijų dienoj dalyvavo ir moksleivių kuopos valdybos nariai.

— **Toronto** studentų ateitininkų draugovei balandžio 6 d. kun. Ant. Prakapas kalbėjo tema "Regėjimai ir pranašystės". Balandžio 13 kandidatai skaitė ir gynė savo referatus ruošdamiesi įžodžiui. Balandžio 19 d. susirinkimą pravedė SAS centro valdyba.

SENDRAUGIAI

— **Chicagos vyresniosios giedrininkės** balandžio mėnesį paminėjo tarptautinius moters metus: poetė Liūnė Sutema skaitė savo eilėraščius, aktorė Laima Rastenytė interpretavo poeziją apie moterį. Gegužės 3 giedrininkės surengė Magdalenos Galdikienės akademiją Jaunimo Centre: rodė kun. A. Kezio, S.J., filmą apie ją; paskaitą skaitė Izabelė Motekaitienė.

— **Sendraugių stovykla** Kennebunkporte — rugpiūčio 17-24.

— **Sendraugių stovykla** Dainavoje, numatyta liepos 27 — rugpiūčio 3, įvyks.

KLAIDŲ ATITAISYMAS

"Ateities" kovo nr. 65 psl. atspausdintos Padėkos autorius yra Antanas Razma (pavardė buvo praleista).

Kovo nr. 67 psl. pirmosios kolonos trečiasis paragrafas turi prasidėti šiuo sakiniu: "Prof. Ant. Maceinos laiškas iškėlė protesto sąmonę, bet neryškino gėrio siekio" (buvo atspausdinta: "nes neryškino gėrio siekio").

MOKSLUS BAIGUSIŲJŲ ŽINIAI

Ateitininkai, baigę mokslą universitete ar kolegijoje ir įgiję mokslinį laipsnį, yra prašomi prisiųsti savo fotografiją su trumpu savo gyvenimo, studijų bei visuomeninės veiklos aprašymu. Mokslo baigimo žinios su fotografijom bus spausdinamos "Ateityje".

ČIURLIONIO SUKAKTIES KONKURSAS MUZIKINIAM KŪRINIUI

Amerikos Lietuvių Vargonininkų Muzikų Sąjunga, atžymėdama Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo 100 metų sukaktį, skelbia konkursą: 1. Sukurti fortepijonui kūrinį. Tai gali būti sonata, preliudai, fūgos ar kita. 2. Kūrinys turi būti ne trumpesnis kaip 15 minučių. 3. Skiriamos trys premijos: I-oji premija — 750 dol., II-ji — 500 dol., III-oji — 300 dol. Premijos mecenatas — dr. Jonas P. Lenktaitis. 4. Kūriniams įvertinti bus sudaryta komisija, kuri bus greitai paskelbta spaudoje. 5. Terminas — M. K. Čiurlionio gimtadienis, š. m. rugsėjo 22. Iki tos datos kūriniai turi pasiekti nurodytą adresatą. 6. Adresuoti: M. K. Čiurlionio Konkursas, c-o Kultūros Židinys, 361 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207. 7. Pasirašoma slapyvardžiu. Atskirame voke, ant kurio užrašomas slapyvardis, reikia įrašyti vardą, pavardę, adresą, telefoną. Bus atidaryti tik premijuotųjų vokai. Kiti vokai bus komisijos sudeginti. Tad kiekvienas turi dar pažymėti, kokiu adresu grąžinti nepremijuotus kūrinius.

LITERATŪROS KONKURSAS VALANČIAUS TEMA

Lietuvių Rašytojų Draugija skelbia vysk. M. Valančiaus tema romano, dramos ir novelės konkursą ir tuo atžymi jo 100 metų mirties sukaktį. **Romanas** — 1000 dol. premija. Reikia parašyti rašomąja mašinėle dviguba interlinija mažiausia 200 psl. romaną, kuriame atsispindėtų vysk. Valančiaus veikla ir jo reikšmė lietuvių tautai. **Drama** — 500 dol. premija. Ji gali vaizduoti vieną vysk. Valančiaus gyvenimo iškarpą, kuri iškeltų jo asmenybę ir jo reikšmę lietuvių tautai. Drama turi būti pritaikyta mūsų teatro sąlygom, nesunkiai pastatoma ir maždaug per 2 val. suvaidinama. **Novelė** — 250 premija. Ji gali vaizduoti vieną kurį vysk. Valančiaus gyvenimo momentą, kuris išryškintų jo idėjas. Novelės ilgis — apie 20-25 psl. (ne ilgesnė). Premijų mecenatas — dr. Jonas P. Lenktaitis. Pasirašoma slapyvardžiu. Atskirame voke, ant kurio užrašytas slapyvardis, reikia įrašyti vardą, pavardę, adresą, telefoną. Kūriniams įvertinti bus sudaryta komisija, kurios sąstatas bus paskelbtas vėliau.

MYKOLO KRUPAVIČIAUS MONOGRAFIJA

Petro Maldeikio parašyta Mykolo Krupavičiaus monografija yra atiduota "Draugo" spaustuvei. Tikimasi, kad knyga iš spaudos išeis prieš prel. M. Krupavičiui paminklo pašventinimą šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje gegužės 30 d. Monografija apie šį žymų lietuvį, valstybininką, politiką, Lietuvos žemės reformos pravedėją, kunigą ir pasiaukojusį kovotoją už Lietuvos laisvę bei jos gerovę yra skirta kiekvienam lietuviui. Ji padės ir mūsų jaunimui už Lietuvą apsispręsti ir paskatins prisidėti prie lietuviškos veiklos. Monografiją leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Knygos kaina numatyta 15 dol. Užsisakyti prašome šiuo adresu:
LKDS Centro Komitetas, 4050 S. Campbell, Chicago, IL. 60632.
Užsisakiusiems iki birželio 1 d. knyga kaštuos 12 dol.

ALp(LKA)1786
1975, Nr.5

90.725.298